

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

Využití médií teroristickými organizacemi

Bakalářská práce

Autor: Andrea Volterová

Studijní program: Politologie kombinovaná

Studijní obor: Politologie

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.

Hradec Králové, 2021

Zadání bakalářské práce

Autor:	Andrea Volterová
Studium:	F18BK0078
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Název bakalářské práce:	Využití médií teroristickými organizacemi
Název bakalářské práce AJ:	Use of the media by terrorist organizations

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce pojednává o využití médií teroristickými organizacemi, a to zejména v rámci budování svojí značky a získávání nových stoupenců. Práce se zabývá hlavně organizacemi : Islámský stát a Al-Qaeda. Ke své práci použiji hlavně zkoumání dokumentů a literatury. V dokumentech se projevují skupinové či osobní vědomé či nevědomé hodnoty, postoje a ideje. Mezi dokumenty se řadí hlavně knihy, novinové články, články, projevy funkcionářů, deníky, ale i plakáty a obrazy. Média jsou také forma komunikace. Už dávno neplatí, že se lidé baví pouze tvář v tvář, toto nahradily různé aplikace a sítě. To platí i pro teroristy. Už nemusí předávat informace z člověka na člověka, ale mohou využít média. Lidé jsou svým způsobem fascinováni násilím a katastrofickými zprávami. Právě i díky médiím si teroristé získávají svoje publikum a možné nové stoupence. Práce se zabývá touto problematikou v časovém rámci od roku 2000 po současnost. Cílem této bakalářské práce je tedy zanalyzovat, jak teroristické organizace média využívají. Jak si skrze média budují svoje značky a získávají další stoupence a to zejména Islámský stát a Al-Qaeda.

Crenshaw, Martha. 1981. *The Causes of Terrorism. Comparative politics.*

Eichler, Jan. 2006. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21.století.* Praha. Ministerstvo obrany České republiky.

Seib, Philipp a Janbek, Dana. 1994. *Global Terrorism and New Media.* Routledge.

Souleimanov, Emil. 2006. *Terorismus válka proti státu.* Praha. Eurolex Bohemia.

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 29.5.2020

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce Mgr. Stanislava Myšičky PhD., samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a použitou literaturu.

V Hradci Králové dne 21.06.2021

.....

Andrea Volterová

Anotace:

VOLTEROVÁ, ANDREA. *Využití médií teroristickými organizacemi*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 60 stran. Bakalářská práce.

Tato práce pojednává o využití médií teroristickými organizacemi. Zejména se zaměřením na organizace Al – Káida a Islámský stát. Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První se zabývá terorismem z obecného hlediska. Jeho charakteristikou, typy a definicí. Druhá kapitola se soustřeďuje přímo na terorismus a média. Ukazuje, jak a jaká média teroristé využívají k plánování útoků, ale i k získávání financí, náboru nových stoupenců a shromažďování dat. Jedná se o využití médií jako například Facebook, Messenger, Twitter či YouTube. Dále se práce zabývá propagandou, a to Islámského státu a Al-Káidy. U každé propagandy jsou použity příklady z praxe. Čtvrtá kapitola se zabývá teroristickými útoky. Za Islámský stát se jedná o útok ve francouzském Nice v roce 2016 a za Al-Káidu o útok v roce 2005 v Londýně. Na útocích je ukázáno, jak byla teroristy využita média a také jak média o těchto útocích referovala.

Klíčová slova: terorismus, média, internet, vliv, Al-Káida, Islámský stát

Anotation:

VOLTEROVÁ, ANDREA. *Use of the media by terrorist organizations*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2021, 60 pp. Bachelor Thesis.

This Bachelor Thesis is about Use of the media by terrorist organizations. In particular, focusing on Al Qaeda and the Islamic State. The work is divided into four main chapters. First is about terrorism in general. About characteristics, types and definitions. The second chapter focuses directly on terrorism and the media. It shows how are media use for attacks, but also to raise funds, recruit new supporters and collect data. This involves the use of media such as Facebook, Messenger, Twitter or YouTube. The theses also deals with propaganda, namely the Islamic State and Al Qaeda. Examples from practice are used for each propaganda. The fourth chapter deals with terrorist attacks. For the Islamic State, it is the attack in Nice, France in 2016, and for Al Qaeda, the attack in London in 2005. The attacks show how the media were used by terrorists and also how the media reported on these attacks.

Keywords: terrorism, media, internet, influence, Al- Qaeda, Islamic State

Obsah

Úvod.....	9
1. Terorismus – definice, charakteristika, motivy, vývoj.....	12
1.1 Typy terorismu	13
1.2 Vývoj moderního terorismu	14
2. Terorismus a média	17
2.1 Internet.....	18
2.1.2 Webové stránky a sociální sítě	20
2.2 Jak teroristé využívají média	21
2.2.1 Publikum.....	23
2.2.2 Psychologická válka	23
2.2.3 Získávání dat a financí.....	24
2.2.4 Nábor a mobilizace	25
2.2.5 Koordinace a plánování	25
3. Propaganda	26
3.1 Definice	26
3.2 Komunikační strategie teroristických skupin	27
3.3 Islámský stát.....	28
3.3.1 Propaganda Islámského státu.....	29
3.3.2 Příklad propagandy – Poprava Jamese Foleyho	32
3.4 Propaganda Al Káidy	33
3.4.1 Nástroje k propagandě Al Káidy	35
3.4.2 Příklad – Propaganda Al-Káidy v Bangladéši	36
3 Teroristické útoky.....	38
4.1 Islámský stát – Útok ve francouzském Nice 2016	38
4.1.1 Analýza útoku v Nice	40

4.1.2 Odezva na internetu a prezentace v médiích	42
4.2 Al-Káida – Útok Londýn 2005.....	43
4.2.1 Analýza útoků v Londýně.....	45
4.2.2 Odezva na internetu a prezentace v médiích	48
Závěr	50
Seznam literatury a pramenů.....	53

Seznam zkratek

ASALA – Arménská tajná armáda pro osvobození Arménie

AQAP – Al-Káida na arabském poloostrově

DHKP/C – Turecká lidová strana demokratického osvobození

ELN – Columbia – Kolumbijská národní osvobozenecá armáda

ETA – Baskicko a svoboda

EU – Evropská unie

FNCL – Korsická fronta národního osvobození

IBDA-C – Velká fronta východních islámských lupičů

IMU – Islámské hnutí Uzbekistánu

IRA – Irská republikánská armáda

IS – Islámský stát

ISIS – Islámský stát v Iráku a Sýrii

JRA – Japonská rudá armáda

LTTE – Tygři osvobození tamilského Ílamu

MILF – Fronta islámského osvobození Moro

MRTA – Peruánské hnutí

OOP – Organizace pro osvobození Palestiny

OSN – Organizace spojených národů

PFLP – Lidová fronta pro osvobození Palestiny

PKK – Kurdská dělnická strana

PMOI – Íránská lidová mudžahedina

Úvod

Terorismus začal být považován za hrozbu hlavně okolo roku 2000. Velkou pozornost na sebe upoutal teroristický útok ve Spojených státech dne 11. září 2001. Jednalo se o mediálně známý teroristický útok, při kterém byla unesena čtyři letadla příslušníky militantní islamistické organizace Al – Káida. Terorismus je specifická forma boje, která chce nejčastěji dosáhnout politických či náboženských cílů. Základním cílem terorismu je šířit strach. Teroristé vědí, že strach může mít stejnou sílu jako zbraně. Útočí totiž na velmi důležitý aspekt všech lidí na světě – psychiku. V případě terorismu je stát postaven do role vydíraného potažmo napadeného objektu, svou roli zde hraje i obyvatelstvo. Teroristé manipulují s veřejným míněním, a jak bylo zmíněno výše, taktéž se snaží zapůsobit na lidskou psychiku a vyvolat strach. Útočí nekontrolovaně. Vše je plánováno za přísně tajných podmínek, většinou v málo početných komunitách či organizacích. Proto je velmi těžké teroristické útoky odhalit a zamezit jim. Napadené státy a jeho obyvatelstvo jsou vždy šokovány a zaskočeny. To je jeden z aspektů, který teroristé potřebují. V malém počtu lidí s poměrně malými finančními náklady, jsou schopni napáchat obrovské škody. Nejedná se jen o škody materiální, ale především o obrovské psychologické dopady na napadený stát a další subjekty (tím je myšleno sousedící státy nebo lidi, kteří o útocích čtou nebo slyší v médiích). Právě díky médiím jako jsou televize, rádia či internet vstupují teroristické činy mezi lidi na celém světě. Lidé jsou fascinováni šokujícími zprávami, a proto mají tyto typy zpráv velký dosah. Co v lidech tyto zprávy zanechají? Velmi často se jedná právě o pocit strachu a nebezpečí. Teroristé si skrze nová média vytváří svou vlastní kyber síť, která jim umožňuje šířit svoji ideologii. Nejdůležitějším médiem je v dnešní době internet, ten teroristickým organizacím umožňuje šířit svou propagandu, získávat nové členy nebo plánovat teroristické útoky.

Cílem práce je odpovědět na výzkumnou otázku: Jak teroristé využívají média? Práce je rozdělena na čtyři kapitoly. V první kapitole se bakalářská práce zabývá vymezením pojmu terorismus. Charakteristikou terorismu a jeho vývojem do dnešní moderní podoby. V druhé kapitole se zaměřuje přímo na terorismus a média. Jakou funkci mají média při plánování teroristických útoků. Jaká konkrétní média teroristé používají. Jak teroristé využívají média k dosažení svých cílů. Ve třetí kapitole se práce zaměřuje na velmi významný bod práce- propagandu.

V dnešní moderní době, kdy jsou nová média pro mnoho lidí každodenní samozřejmost, například – mobilní telefony s připojením na internet, jsou i pro teroristy velmi důležitým nástrojem k prosazení svojí ideologie nebo náboru nových stoupců. Teroristé si díky médiím vytváří svoji vlastní značku a propagují svoje názory a hodnoty. Mnoho organizací je díky médiím velmi známo. Práce se zaměřuje hlavně na dvě organizace, a to Al-Káida a Islámský stát. Islámský stát jsem si vybrala proto, že je aktuálně jednou z nejznámějších teroristických organizací. Má poměrně extrémní ideologii. Ideologie Islámského státu představuje radikální islám, podporuje náboženské násilí a muslimy, kteří nesouhlasí s jeho interpretací považuje za nevěřící a odpadlíky. V roce 2014 organizace vyhlásila na dobitém území států Iráku a Sýrie samozvaný Islámský stát. Nebyl však mezinárodně uznán žádným státem. Útoky Islámského státu jsou v posledních letech časté. Jedná se o útoky v letech 2015, 2016, 2017, 2018 a 2020. Dále se zaměřuji na Al – Káidu. Al-Káida stojí za nejznámějším útokem moderní doby. Jedná se o útoky 11. září 2001. Je velmi dobře známo, že tyto útoky byly velmi medializované. Známým představitelem Al-Káidy byl Usáma bin Ládín. Usáma bin Ládín skrze média promlouval k celému světu. Tyto dvě teroristické organizace jsou pravděpodobně nejvíce známé právě díky medializaci. Ve třetí kapitole je ukázána propaganda těchto organizací s praktickými příklady. Ve čtvrté kapitole se v souvislosti s vybranými organizacemi zabývám konkrétními případy teroristických útoků Islámského státu a Al-Káidy. Cílem je zdůvodnit, jakou roli hrají média při využití pro teroristické účely. Zkoumám, jak skrze média komunikují, jak vše financují a plánují. Zkoumání se zaměřuje na propagandu a teroristické útoky, které byly spáchány v Evropě. U Al-Káidy jde o teroristický útok v Londýně v roce 2005. Za Islámský stát zkoumám poměrně nedávný útok v roce 2016 ve francouzském Nice.

Pro výzkum použiji zkoumání dokumentů a literatury. Práce čerpá zejména z anglicky psané literatury a dokumentů – článků v odborných periodících nebo konkrétních zpráv o teroristických útocích. Významným zdrojem pro tuto práci jsou propagandistické materiály zmíněných teroristických organizací. K výzkumu použiji empiricko-analytickou metodu, ve které aplikuji teoretické poznatky na konkrétní případové studie.

O terorismu bylo již napsáno mnoho publikací. Také mnoho vědců se tématem terorismu a médií zabývalo nebo stále zabývá. Terorismus je téma, které je zkoumané spíše zahraničními vědci. Hlavním důvodem je, že Česká republika zatím nebyla cílem teroristických útoků. Hovořím o teroristických útocích, které mají větší měřítko. V České republice se odehráli pouze menší útoky z řad českých obyvatel. Jedná se například o útok na Mladoboleslavsku, kde se v roce 2017 odehrál útok na dva vlaky sedmdesátiletým důchodcem. O terorismu a médiích byla napsána například publikace *Global Terrorism and New Media: The Post – Al Qaeda Generation*, kterou napsali Dana M. Janbek a Philip M Seib. Většina publikací na toto téma se shoduje, že média mají v terorismu velmi významnou roli. O spáchaných atentátech je psáno a hovořeno v médiích. Internet nabízí také možnosti, jak se lehce dostat k návodům, jak vyrobit mechanické či chemické zbraně. Je velmi snadné založit si stránky či skupiny, kde mohou teroristé shromažďovat své stoupence.

1. Terorismus – definice, charakteristika, motivy, vývoj

Terorismus se projevuje v různých formách. Vyskytuje se v různých kulturních a geografických oblastech. Využívá obrovskou škálu metod strategických a taktických přístupů (Mareš 2005, s. 13). Slovo teror je odvozeno od latinského slova *terere*, což znamená strašit, děsit, nahánět hrůzu. Pojem teror a terorismus je tedy úzce spjat se šířením strachu (Makariusová 2019, s. 13). Terorismus je také vyhraněnou formou komunikace s veřejností (Henderson 2001, s. 18). Významným datem v historii terorismu je bezesporu 11. září 2001. Od té doby jsou zkoumány nejen další možné bezpečnostní hrozby, ale byl to i nový impuls k vyvolání diskuse o pojmu teror a terorismus. Ohledně terorismu panují tři důležité otázky. Proč se terorismus děje, jak celý proces terorismu funguje a jaké jsou politické a sociální efekty terorismu (Crenshaw 1981, s. 379).

Z českých autorů o terorismu ve své publikaci *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století* hovoří Jan Eichler. V publikaci definuje pojem mezinárodní terorismus. Jedná se o nepřímou strategii zaměřenou na nátlak země Západu. Terorismus se vyznačuje plánováním násilných akcí politického zaměření. Mezinárodní terorismus využívá násilí k rozbíjení dosavadního stavu na regionální úrovni (Eichler 2006, s. 149). Základní rysy terorismu také zmínila Rada bezpečnosti 9. října 2004. Dle Rady bezpečnosti je, „každý kriminální akt spáchaný se záměrem způsobit smrt nebo vážná zranění s cílem vyvolat v zasažené společnosti pocit strachu, zastrašovat obyvatelstvo a nutit vlády nebo mezinárodní organizace k opatřením, nebo je naopak od některých činů odrazovat (Eichler 2006, s. 149).

Pokud shrnu, co je to terorismus, jedná se o násilnou formu prosazování svých idejí a politických zájmů. Zájmy mohou být náboženské, ekologické, nacionalistické či jiné. Stoupenci určité radikální ideologie se sdružují do teroristických organizací nebo skupin („Terorismus, 2021). Terorismus je plánované a promyšlené násilí. Je zaměřené proti mnohdy nevinným nezúčastněným osobám („Definice terorismu, 2021).

Dovolím si použít velmi výstižný citát bývalého prezidenta USA Billa Clintona. „*Teroristé nás chtějí zastrašovat, chtějí dosáhnout toho abychom se každé ráno báli vzbudit, abychom měli strach z budoucnosti, abychom měli strach ze sebe navzájem.*“ (Clinton, 2002).“

Termín terorismus může být také subjektivní. Pro někoho může být člověk terorista, pro jiného zase hrdina a bojovník za svobodu (Heywood 2004, s. 402).

1.1 Typy terorismu

Terorismus lze rozdělit na vnitrostátní neboli národní, mezinárodní a globální (Pikna 2006, s. 29). Cílem národního terorismu je vynutit si změny ve vnitřní politice států. Velmi často se jedná o případ, kdy se část území chce odtrhnout a přeměnit se na nový svrchovaný stát. (Eichler 2006, s. 155). U mezinárodního terorismu se nejedná jen o změnu uvnitř státu, ale i o změny v zahraniční politice. Jde o to, aby určitý stát přestal prosazovat určité zájmy v části světa nebo tam změnil svou politiku, a to od základu. V posledních letech rostou útoky deklarované jako náboženské cíle. Nejčastěji jsou tyto skupiny nazývány jako islamistické. Studená válka přinesla strategii jaderného zastrašování a vzájemné nadsazování hrozeb, v jehož důsledku se vyhrcovala bezpečnostní dilemata do stále nebezpečnější spirály opatření a protiopatření. Nikdy se však naštěstí nenaplnila očekávání nejhoršího možného vývoje. Jednou z nejnápadnějších oblastí světa zůstává od skončení druhé světové války Blízký a Střední východ. Proběhla tam řada mezistátních válek, které měly velmi tvrdý dopad nejen pro země, které se jich účastnily, ale pro mezinárodní bezpečnost celého světa. Nejostřeji se projevuje izraelsko-palestinský konflikt (Eichler 2007). Teroristické sítě jsou rozprostřeny po celém světě, mají tedy globální rozměr. Cíl je zasadit největší ránu těm, kteří jsou hybnou silou procesu globalizace. Nelze ale říct, že nastoupením nové etapy končí etapy předchozí. Stále může pokračovat jak národní, tak mezinárodní terorismus a často se navzájem podporují. (Eichler 2006, s. 156) Teroristé napadají nečekaně a zákeřně na citlivých místech. Vyhýbají se přímému čelnímu souboji. Zcela obcházejí nejsilnější stránky své oběti. Jak již bylo několikrát zmíněno hlavní silou terorismu je strach a násilí. Teroristé se nesnaží útočit na ozbrojené síly států (Eichler 2006, s. 157). Hlavními formami terorismu jsou například: vraždy, atentáty, braní rukojmích, únosy letadel, vydírání.

Co se týče motivů terorismu, těch je mnoho. Mezi základní motivy a cíle patří:

- Zastrašit obyvatelstvo

- Přimět vládu nebo mezinárodní organizace ke konání či nekonání konkrétních kroků
  - Destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace
- Zde se jedná o útoky na lidské životy (mnohdy i s následkem smrti), útoky na psychickou integritu osob, únosy a braní rukojmích, únosy letadel, výroba chemických či biologických zbraní aj. („Definice terorismu, 2021)

Vzbudit strach je jeden z primárních aspektů terorismu. Průzkumy veřejného mínění v USA odhalily, že 11. září 2001 zesílily obavy Američanů z teroristických útoků. Možnost, že se stanou příště oběťmi oni sami nebo někdo z jejich rodiny byla obrovská („Terrorism as a Communication Process, nd.).

1.2 Vývoj moderního terorismu

Dle Davida Rapoporta můžeme vývoj moderního terorismu rozdělit na čtyři vlny. První vlna začíná na konci 19. století. Zde vyčnívají dvě hlavní věci – doktrína a nové technologie. Jedná se o vlnu motivovanou anarchismem. Bylo to období, kdy vzkvétal telegraf, tiskly se noviny a rozšiřovaly železnice. Začal se zmenšovat čas a prostor, právě díky rozkvětu technologie. Anarchistická doktrína má čtyři hlavní body: 1) Moderní společnost obsahuje obrovské rezervy latentní ambivalence a nepřátelství. 2) Společnost je tlumí a šíří tím, že vymýšlí morální konvence, aby generovala vinu a poskytovala kanály pro urovnání některých stížností a zajištění osobního vybavení. 3) Konvence však lze vysvětlit historicky, a proto činy, které považujeme za nemorální, budou naše děti oslavovat jako ušlechtilé úsilí o osvobození lidstva. 4) Teror je nejrychlejší a nejúčinnější prostředek ke zničení konvencí. Pachatel se osvobodí od paralyzujícího sevření konvence, aby se stal jiným druhem člověka a obránci společnosti budou reagovat způsoby, které podkopávají pravidla, která prohlašují za svatá (Rapoport, 2004, s. 50-52).

Taktika druhé vlny se v některých ohledech lišila od taktiky první. Bankovní loupeže byly méně časté, částečně proto, že zdroje diaspory tentokrát přispěly více penězi. Nejnápadnější byla poučení z toho, že atentáty na významné politické osobnosti byly často kontraproduktivní a došlo k několika útokům na prominentní osobnosti. Mučednictví tak často spojené s atentátem na prominenta se zdálo také

méně významné. Nová strategie nejprve eliminovala prostřednictvím systematických vražd policii, oči a uši vlády. Pokud byl proces zvěrstev a pultů zvěrstva dobře naplánován, fungovalo by to téměř vždy ve prospěch těch, kteří byli vnímáni jako slabí a bez alternativ (Rapoport, 2004, s. 52-56).

Ve třetí vlně byl radikalismus často kombinován s nacionalismem, jako v Baskicku a svobodě (ETA), Arménské tajné armádě pro osvobození Arménie (ASALA), Korsické frontě národního osvobození (FNLC) a Irské republikánské armádě (IRA). Vzor nám připomíná první vlnu, kdy se anarchisté někdy spojovali s nacionalistickými aspiracemi, zejména v indických, arménských a makedonských skupinách. Ačkoli každé počáteční úsilí selhalo, vazba byla obnovena ze zřejmého důvodu, že sebeurčení vždy apeluje na větší volební obvod než radikální aspirace a sebeurčení postupem času zakrývalo původně přijaté radikální programy. Většina z nich však rychle selhala. Když v roce 1975 skončila vietnamská válka, stala se hrdinským modelem Organizace pro osvobození Palestiny (OOP). Vznikla po zhroucení tří arabských armád a jeho samotnou existencí bylo prohlášení, že teror nabízí více naděje než konvenční vojenské síly. Centrální poloha OOP byla posílena třemi mocnými okolnostmi. Izrael, jeho hlavní nepřítel, byl nedílnou součástí Západu, získal silnou sovětskou podporu a byl schopen poskytnout v Libanonu zařízení pro výcvik teroristů z mnoha zemí. Únos letadel byl nejnovější taktikou v této vlně a během 70. let k nim došlo více než stokrát. Únos měl mezinárodní charakter, protože uneseným letadlům byla k dispozici spíše zahraniční než domácí přistávací pole. Únos také odráží impuls pro velkolepé činy. Třetí vlna začala odcházet v 80. letech. Revoluční teroristé byli poraženi v jedné zemi za druhou. Invaze Izraele do Libanonu v roce 1982 odstranila zařízení OOP pro výcvik teroristických skupin a mezinárodní protiteroristická spolupráce byla stále účinnější (Rapoport, 2004, s. 56-61).

Ve stejném desetiletí začala čtvrtá, náboženská vlna. Ve třech dřívějších vlnách byla vždy důležitá náboženská identita. Náboženské a etnické identity se často překrývají, jak dokládají arménské, makedonské, irské, kyperské, izraelské a palestinské boje. Dříve však bylo cílem vytvořit sekulární suverénní státy, které se v zásadě neliší od států přítomných v mezinárodním světě. Ve čtvrté vlně má náboženství nesmírně odlišný význam, který poskytuje ospravedlnění a organizuje principy, které má nový svět nastolit. Nejdůležitějším náboženstvím v této vlně je

islám. Zmíníme si však, že teroristy produkovaly i jiné náboženské komunity. Atentáty a braní rukojmí, což jsou společné rysy třetí vlny, přetrvávaly, ale „sebevražedný bombový útok“ byl nejvýraznější a nejsmrtelnější taktickou inovací. Skupiny čtvrté vlny, mnohem více než jejich protějšky ve třetí vlně, podnikly masivní útoky proti vojenským a vládním zařízením. Častým terčem se staly zejména Američané. Přepadení v Somálsku přinutilo americké jednotky, které evakovaly Libanon, opustit další misi. Samovražedné bombové útoky na vojenské stanoviště v Jemenu, Saúdské Arábii a americký torpédoborec zůstaly bez odpovědi. Podobně byly zasaženy velvyslanectví v Keni a Tanzanii, což si vyžádalo velké ztráty na životech místních obyvatel. V roce 1993 došlo k prvnímu úspěšnému útoku zahraničních teroristů na americkou půdu a k prvnímu bombardování světového obchodního centra. Poté následovalo neúspěšné úsilí o koordinaci nových útoků v Americe v předvečer nového tisíciletí. Čtvrtá vlna vytvořila organizaci se záměrem a náborovým vzorem jedinečným v historii terorismu. Jmenovitě Al-Káida, kterou vedl a financoval saúdský Usáma bin Ládín. Snažila se vytvořit jednotný stát pro všechny muslimy, stát, který kdysi existoval, a stát, který by se řídil islámským právem šaría. Tato aspirace rezonuje v sunnitských populacích na celém Středním východě, v Africe a Asii. V minulosti se každá teroristická organizace rekrutovala z jedné národní základny nebo lidí. Al-Káida hledá členy ze všech částí obrovského sunnitského světa, včetně těch, kteří odešli žít na Západ, ačkoli většinu rekrutů zásobují Arabové, zejména z Egypta a Saúdské Arábie (Rapoport, 2004, s. 61-65). 11. září 2001 byl den, který změnil pohled na terorismus. Den, který změnil nejen Ameriku ale celý svět. Před 11. zářím nebyla Amerika zapojena do žádné války. Nikdo ani neznal Usámu bin Ládína. O ISIS taktéž nikdo veřejně nevěděl. 11. září 2001 zapojil Ameriku do boje, respektive války proti terorismu. Útoky dramaticky změnily postoje národa k bezpečnosti státu. Vznikly obavy o bezpečnost a stát se daleko více zaměřil na bdělost a soukromí (Green 2017). 11. září 2001 Ameriku změnilo v mnoha směrech. Začala válka proti teroru. Tehdejší prezident George W. Bush se 20. zářím 2001 obrátil na Kongres a národ. Vyslovil nový druh reakce na terorismus. Nejednalo se o odvetu zbraněmi na určitý cíl, ale globální započnutí války proti teroru. Bush řekl, že válka začíná Al-Káidou, ale poražením této skupiny boj nekončí. Je třeba aby byly vymýceny všechny teroristické skupiny globálního

rozsahu. Americké jednotky napadly Afghánistán s podporou mnoha zemí. Cílem bylo zastavit Al-Káidu, Taliban a usmrtit Usámu bin Ládina (Roos 2021).

2. Terorismus a média

Pro dnešní dobu je internet něco, bez čeho si řada lidí nedokáže představit život. Internet je součástí každodenního světa, stejně jako televize nebo rádio. Díky masovým médiím se daří i teroristům. Islámský stát či Al-Kaidu zná téměř každý člověk. A to právě díky médiím. Teroristé jsou díky nim schopni šířit svoje zprávy a svou propagandu. Díky obrovskému dosahu jsou teroristé schopni zapůsobit globálně na velké publikum.

Kořeny moderního internetu nalezneme v roce 1970 během studené války, kdy se americké ministerstvo obrany obávalo zranitelnosti svých komunikačních sítí. Ministerstvo obrany rozhodlo o decentralizování systému a vytvoření vzájemně provázaných počítačových sítí. Na konci 80. let se síť otevřela komerčním uživatelům. V polovině 90. let se na internet připojilo více než 18000 soukromých, veřejných a národních uživatelů. Každým dnem toto číslo stoupá. Odhadovaný počet uživatelů ve 21. století je více než miliarda (Weimann, 2004, s. 2).

Dnes téměř všechny aktivní teroristické organizace udržují webové stránky a mnoho z nich udržuje více než jednu a používá několik různých jazyků. Jak ukazuje následující seznam níže, tyto organizace a skupiny pocházejí ze všech koutů světa. Tato zeměpisná kategorizace odhaluje geografickou rozmanitost, ale zakrývá skutečnost, že mnoho skupin je skutečně nadnárodního a nadregionálního charakteru (Weimann 2004, s. 3).

První je skupina ze středního východu, kde jsou média užívána hnutím Hamás neboli Hnutím islámského odporu. Jeho doménou jsou sebevražedné bombové útoky na civilní a vojenské cíle v Izraeli. Skupina také útočila na Palestince, kteří měli spolupracovat s Izraelem (Souleimanov et al. 2006, s. 84). dále Brigády mučedníků al-Aksá, Fatah Tanzim, Lidová fronta pro Osvobození Palestiny (PFLP), Palestinský islámský džihád, hnutí Kahane Lives, Íránská lidová mudžahedina (PMOI – Mujahedin-e Khalq), kurdská dělnická strana (PKK), turecká strana Lidové strany demokratického osvobození (DHKP / C) a Velká fronta východních islámských lupičů (IBDA-C) (Weimann 2004, s. 3).

Druhá skupina je evropská a nejmenší. Jde o baskické hnutí ETA, Armata Corsa (korsická armáda) a irskou republikánskou armádu (IRA). (Weimann, 2004 s 3-4). Nicméně tyto organizace již nejsou nadále aktivní. ETA přiznala, že páchala zlo a požádala oběti o odpuštění. Během svého boje zabila přes 820 lidí („Způsobili jsme nenapravitelné škody, 2018). Původní IRA byla ukončena koncem roku 1923, kdy se mezi lety 1922-1923 jednalo o irskou občanskou válku vedenou mezi IRA a armádou Svobodného irského státu. IRA se poté stáhla do ústraní, ale ještě několikrát v dějinách se projevila. Úplný konec organizace oznámila 28. července 2005. Ukončila ozbrojenou kampaň a řekla, že o dosažení svých cílů bude usilovat již jen mírovými prostředky (Arthur, 1919-2021).

Třetí skupinou jsou radikalisté z latinské Ameriky. Jedná se o peruánské Tupak-Amaru (MRTA), Zářící cestu (Sendero Luminioso), Kolumbijskou národní osvobozenou armádu (ELN-Columbia) a ozbrojené revoluční síly Kolumbie (FARC) (Weimann, 2004 s. 4).

Poslední je čtvrtá skupina. Jedná se o Asii, konkrétně o Ál-Kádiu, Japonskou nejvyšší pravdu (Aum Shiniryko) Ansar al Islam (stoupenci islámu) v Iráku, Japonskou Rudou armádu (JRA), Hizb-ul Mujehideena v Kašmíru, Tygry osvobození tamilského Ílamu (LTTE), Islámské hnutí Uzbekistánu (IMU), frontau islámského osvobození Moro (MILF) na Filipínách a pákistánskou Lashkare-Taiba (Weimann, 2004, s. 4).

2.1 Internet

Internet je rozhodně největším médiem, které je teroristy využíváno. Internet umožňuje globální terorismus v několika rovinách. Jedná se o organizační nástroj, který umožňuje plánování, řízení nebo komunikaci, a to jak s jednotlivci, tak s obrovskými skupinami lidí. Lze vytvořit celou napojenou síť. Internet je velmi jednoduchý nástroj pro získávání informací. Poskytuje zpravodajské informace a přístup k obrovské škále materiálů o potencionálních cílech od jednoduchých map území až po detailní fotografie objektů.

Jedno z nejdůležitějších využití internetu je propaganda, předávání zpráv, obrázků či nápadů, které motivují teroristické skupiny či jednotlivce. Teroristé využívají webových stránek, emailu či chatovacích místností. Na internetu jsou schopni získávat finanční podporu, a to jak od fanoušků, tak i pomocí lidí, kteří jsou

zapojení v kyber terorismu a získávají finance nelegálně. Například kradou peníze z kreditních karet či uživatelských účtů. Teroristé sami však neužívají kyber násilí(„Webinar: Counter Terrorist 2020). Podstatné je pro ně zasadit ránu strachu skrze napadení či krveprolití. Kybernetické útoky by totiž neměly tak dramatickou či politickou sílu, aby odpovídaly psychologickým potřebám teroristů při páchání jejich činů (Weimann 2004, s. 3).

Primárně teroristé používají internet k získání informací, šíření informací a dosahování svých cílů. Zatímco email a chatovací místnosti jsou používány zásadně k organizaci skupiny, hlavním nástrojem je zde web. Webové stránky používají, jak již bylo zmíněno hlavně k propagandě, náboru nových stoupců, či získávání finančních prostředků. Pomocí webových stránek dosahují obrovských dosahů po celém světě, což by se bez internetu jistě nepodařilo v takové míře. Další věc je, že internet je takřka bezplatná či velmi levná verze toho, jak se dá proniknout globálně se svou propagandou.

Internet má obrovské výhody, které shrneme do následujících bodů:

- Jednoduchý přístup
- Malá nebo žádná regulace, cenzura nebo jiná forma vládní kontroly
- Potencionální obrovské publikum na celém světě
- Anonymita
- Velmi rychlý tok informací
- Levný vývoj a údržba webových stránek
- Multimediální prostředí (možnost kombinovat text, grafiku, zvuk a video
- Možnost sdělení různých příběhů, mas média získávají příběhy hlavně na internetu (Weimann 2004, s. 3)

Co se týče aktuální vládní kontroly, příslušné orgány v členských státech EU budou mít pravomoc vydávat příkazy k odebrání poskytovatelům služeb a požadovat, aby odstranili teroristický obsah nebo zakázali přístup k němu ve všech členských státech. Internetové platformy pak budou muset do jedné hodiny odebrat nebo zakázat přístup k takovému obsahu. Legislativa stanoví jasný rozsah a jednotnou definici teroristického obsahu. Nová pravidla budou platit od roku 2022. Lze tedy

shrnout, že protiteroristická kontrola na internetu se stále vyvíjí a zvyšuje. („EU’s response to the terrorist threat, 2021).

2.1.2 Webové stránky a sociální sítě

Existují stovky, možná tisíce stránek, které jsou spravovány teroristickými organizacemi, či jejich stoupenci. Kde se webové stránky nacházejí je velmi různorodé. Dle výzkumů v roce 2004 jsou domény v Kanadě, USA, Nizozemsku, Lisabonu, Rusku, Hongkongu a Velké Británii. Teroristé jsou schopni velmi rychle reagovat a v případě nutnosti své stránky přesunout na jinou doménu. Většinou tedy není možné teroristy zachytit. Nachází se zde samozřejmě jasná otázka. Proč nejsou tyto stránky aktivně vyhledávány a blokovány státy, kde jsou domény hostovány. Bohužel, jak je zmíněno výše, teroristé dokážou neskutečnou rychlostí stránky přesunout. Navíc domény, kam si mohou stránky převést je desítky tisíc a je takřka nemožné je vystopovat. Klíčem ke sledování teroristů na internetu by mohlo být sledování emailů a chatu. Zde je však problém s občanskou svobodou a dalším problémem je nedostatek analytiků, kteří ovládají arabštinu („The Use of the internet, 2012).

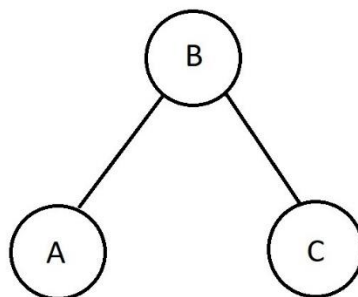
V roce 2020 Společnost Facebook Inc. ve druhém čtvrtletí odstranila téměř o 40 % více obsahu, který kategorizovala jako terorismus, ve srovnání s prvními třemi měsíci roku. Facebook odstranil přibližně 8,7 milionu případů takového obsahu – což podle definice společnosti zahrnuje nestátní aktéry, kteří se angažují nebo se zasazují o násilí za účelem dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů – až 6,3 milionu to bylo v prvním čtvrtletí (Levy 2020). Dále je třeba zmínit velmi známou síť s videi YouTube. YouTube býval nejlepším náborovým místem pro džihádistické teroristické skupiny. Platforma, která se trvale řadí mezi nejvíce obchodované webové stránky na světě, sloužila jako knihovna pro projevy radikálních duchovních a výzvam k získání finančních prostředků. Ve své analýze z roku 2017 Kat Z uvedl (2017), že sečetl 515 adres URL služeb Google používaných k šíření obsahu ISIS za 10 dní mezi 8. březnem – 18 březnem. 2017. Využívání YouTube bylo zřejmé. Bylo nalezeno 328 URL adres pro YouTube, 148 pro Google disk a 39 pro fotky Google (Kat Z 2017). V roce 2019 Twitter pozastavil více než 166 tisíc účtů. Nicméně díky technickému přístupu a bezpečnosti se meziročně toto číslo snižuje (Yun Chee 2019).

Využívány jsou také různá fóra a blogy. Většina článků začíná náboženskými slovy ve stylu: „*My, blogeři, inshalla* (inshalla je pro muslimy modlitební výkřik, doslovně znamená „*Jestliže chce Alláh.*“ („Význam slova inshalla, 2019), *je nás hrstka z řad Muhammada Ummy, kteří následují Alláha, jeho posla a Salafu as-Saaliha* (první tři generace islámu) *v jeho znalosti* (Seib, Janbek 2011, s. 97).

Lze tedy říct, že nejvyužívanějším médiem je internet. Dále sociální sítě jako Facebook, Messenger, Twitter nebo YouTube. Pro komunikaci je využíváno klasického emailu nebo zmíněného Messengeru. Komunikace teroristů může být kódovaná. Dalším nástrojem hlavně k propagandě a náboru jsou blogy, fóra a webové stránky organizací.

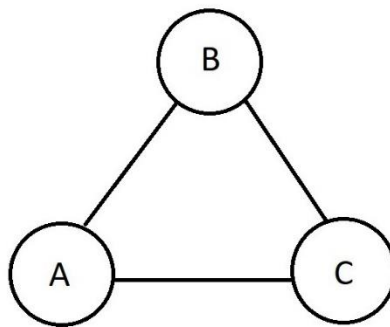
2.2 Jak teroristé využívají média

Mezinárodní extrémisté si na internetu vybudovali rozsáhlou přítomnost prostřednictvím platform pro zasilání zpráv a online obrázků, videí a publikací. To usnadňuje schopnost skupin radikalizovat a rekrutovat jedince, kteří jsou vnímaví k extremistickým zprávám. Sociální média také umožnila mezinárodním i domácím teroristům získat bezprecedentní virtuální přístup k lidem. Zejména Islámský stát vybízí sympatizanty k provádění jednoduchých útoků, ať se nacházejí kdekoli – nebo k cestování na území ovládané ISIS v Iráku a Sýrii a ke vstupu do jeho řad jako zahraničních bojovníků („Terrorism, nd.). Jak je zřejmé, média jsou pro teroristy velmi důležitým aspektem. V následujících podkapitolách práce shrnuje, k čemu hlavně teroristé média a internet využívají. Velmi zajímavá je studie Todda Waskiewicze (2012). Jedná se o takzvaný vliv přítele přítele.

Zdroj: Waskiewicz 2012

Přítel přítele, je popisován jako jednotlivec, který má přátelský vztah s přítelem přítele, ale nemá k této osobě žádný přímý vztah. Obrázek výše ukazuje tento vztah mezi A a C na sociální síti. C je přítel přítele B, což je přítel osoby A. Přímý vztah mezi A a C není, ale existuje mezi nimi cesta skrze B. Každý člověk má možnost učinit jistý vliv na druhé lidi pomocí společného přítele, a to jako prostředník. Nápady, informace, chování, a dokonce i pocity se mohou šířit prostřednictvím sociálních sítí. Navíc, když je tok informací a nápadů dostatečně silný, tři jednotlivci vytvoří triádu. Ve skutečnosti dokonce sociální teorie tvrdí, že existuje silná tendence k tomu, aby lidé tvořili triády. Jakmile je mezi nimi vytvořeno toto přímé spojení, jednotlivci, kteří nebyli dříve přímo spojeni mohou nápady, informace a chování nechat volně proudit tam a zpět. Vzniká tedy triáda s přímou vazbou a provázaností.

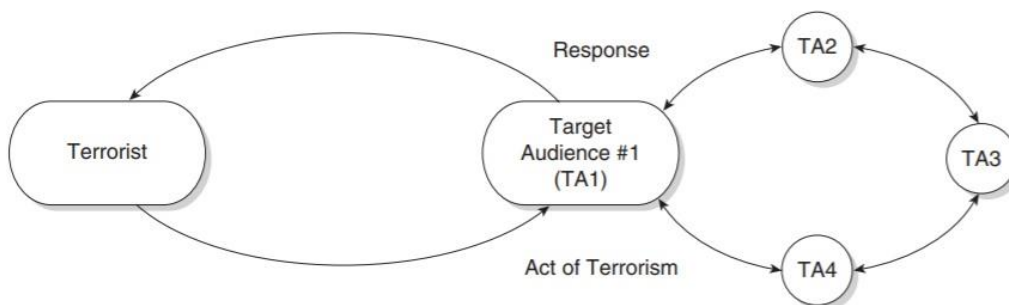
Zdroj: Waskiewicz 2012 (Vytvořená triáda)

Toto je přesný sociální fenomén, který se teroristé snaží zneužít při používání stránek sociálních médií ve snaze vybudovat jejich virtuální prostředí sítí. Zpočátku byly první pokusy teroristů o infiltraci do společnosti skrze sociální sítě jako například Facebook. Snažili se zde skrze kampaně zaměřené na šíření jejich propagandy prostřednictvím stávajících kanálů na Facebooku. Ačkoli toto šíření nebylo moc úspěšné a následovníků se přidávalo jen velmi málo. Cíl byl jasný. Vytvořit trvalou přítomnost na Facebooku a vytvářet skupiny a virtuální komunity, které povedou přímo na webové stránky organizací. Sociální sítě jsou místo, kde teorie přítel přítele začíná “zakořeňovat“. Teroristé operují na Facebooku a spřátelují si sympatizanty. Snaží se je namotivovat proti Západu (Waskiewicz 2012).

2.2.1 Publikum

Nejzákladnějším principem jakéhokoliv komunikačního úsilí je publikum. Podle definice je publikum skupina lidí, kteří se účastní nějaké události. Buď aktivně, například účastí na události nebo poskytnutím zpětné vazby. Nebo pasivně, například sledováním nebo čtením zprávy („Terrorism as a Communication Process”).

Zde vidíme Tumanův model terorismu a jeho cílovou skupinu.

Zdroj: („Terrorism as a Communication proces)

Na základě tohoto modelu je terorismus veden vůči jednomu cíli s cílem ovlivňování dalších skupin. Účelem je ovlivnit více lidí z publika. Z toho vyplývá, že teroristické činy jsou prostředky k přesvědčování. Přesvědčování je forma vlivu, kterým se odesílatel pokouší přimět příjemce, aby přijal nebo změnil nápad, postoj nebo racionální jednání („Terrorism as a Communication Process”).

2.2.2 Psychologická válka

Terorismus bývá velmi často interpretován, jako forma psychologického boje či války. Používány jsou velmi často právě média. Konkrétně internet mohou teroristé používat k šíření dezinformací nebo šíření videí s brutálními vraždami. Příkladem může být vražda Jamese Foleyho o které se práce zmíní v rámci příkladu propagandy Islámského státu. Teroristé také mohou působit prostřednictvím kyberterorismu. Takzvaný „*cyberfear*“ se probouzí vždy, když má člověk strach z toho, co by mohl způsobit počítačový útok. Například nabourání se do systému letadla a způsobení jeho pádu. Dále třeba narušení národních ekonomik ničením počítačů, které regulují akciové trhy. (Weimann 2004, s. 5). Dle Alexe Schmida (2005), záleží, do jaké míry je jednotlivec nebo skupina zasažena terorismem na následujících faktorech.

- Zdroj teroru

- Pravděpodobnost, že se objeví znovu událost vyvolávající teror
- Předmět primární oběti (např. člen rodiny či vztah k tomuto člověku)
- Fázování události vyvolávající teror (např. jednofázový incident, jako třeba masakr. Dvoufázový incident, prvně braní rukojmích, ale pravděpodobně opět špatný konec.)
- Něčí neschopnost vyhnout se teroru do budoucna a těmto situacím se vyhnout

(Schmid 2005, s. 137-138)

2.2.3 Získávání dat a financí

Internet lze chápat jako obří digitální knihovnu. Samotný web nabízí asi miliardu stránek s různými informacemi. Mnoho dokumentů je zdarma a pro teroristy je mnoho publikací zajímavých. Je velmi jednoduché najít si informace o budovách, letištích, jaderných elektrárnách a o protiteroristických opatřeních. Dan Verton ve své knize *Black Ice: The Invisible Threat of Cyberterrorism* hovoří o tom, jak Al-Káida využívá rozsáhle databáze s informacemi o potenciálních cílech v USA (Weimann 2004, s 6-8).

Zdroje financování terorismu se liší. Zaprvé mohou finance pocházet z nelegálních činností, od kriminality malého rozsahu až po organizovaný zločin (např. obchodování s drogami, zbraněmi nebo lidmi). Původ fondů by však mohl být také legitimní, protože by jej poskytovali například členové organizace (obvykle nováčci) nebo získané zneužíváním neziskových organizací. Nedávno byly zjištěny nové techniky získávání financí pro Islámský stát. Vzhledem ke způsobu jeho fungování se Islámský stát vrací k novým metodám financování, které lze považovat za neodmyslitelnější pro stát, jako je výběr daní nebo využívání přírodních zdrojů jako je v tomto případě zemní plyn a ropa („EU’s Response to, 2021). Stejně jako politické strany mají i teroristé něco jako svoje kampaně. Během vrcholu své územní kontroly v roce 2015 získal Islámský stát téměř šest miliard dolarů, což z něj činí zdaleka nejbohatší teroristickou skupinu v historii. Jak mohla militantní skupina sestavit ekvivalent hrubého domácího produktu národního státu? Když Islámský stát skutečně držel území, generoval své bohatství primárně ze tří hlavních zdrojů: ropa a plyn, které v roce 2015 činily přibližně 500 milionů USD, většinou prostřednictvím interních prodejí – daně a vydírání, které v roce 2015 získaly přibližně 360 milionů USD a rabování Mosulu v roce 2014, během

něhož Islámský stát ukradl asi 500 milionů dolarů z bankovních trezorů (Clarke 2018).

2.2.4 Nábor a mobilizace

Velkým a podstatným nástrojem k náboru nových stoupců je opět internet. Teroristé pomocí webových stránek zveřejňují články, kde se věnují sociálním, ekonomickým a politickým otázkám obvykle s přímým a násilným řešením. V posledním desetiletí je orientace hlavně na mladší publikum. Teroristé se snaží zapůsobit médií kde využívají popkulturu, rap nebo videohry. Snaží se tak propagovat svoji ideologii právě k mladým lidem (Dornbierer, 2011). Důležitým aspektem k náboru nových rekrutů je propaganda. Propaganda jsou informace, které jsou sdíleny a šířeny za účelem ovlivnění veřejného mínění. Jedná se o manipulaci a přesvědčení jiných lidí, často za účelem obecné propagace nebo propagace konkrétní politické věci nebo úhlu pohledu. O propagandě se práce více zmíní v kapitole tři. Někdy je možné, že se stoupcem konkrétně s nějakým teroristou spřátelí. Jak vidí příspěvky svých “nových přátel“ (tedy teoretiků na sociálních sítích), noví lidé jsou stále více vystaveni teroristické propagandě a také začínají mít pocit, že s tvrzeními souhlasí mnoho dalších lidí. Mohou o tom také mluvit se svými novými přáteli online a někdy také se svými osobními, reálnými přáteli. Začnou mít pocit, že jsou součástí komunity s těmito extremistickými lidmi online. Mají pocit, že tito noví online přátelé jsou skuteční přátelé. Možná si neuvědomují, že je extremisté nemají rádi za to, kým jsou, ale spíše se jich snaží využít k prosazování cílů extremistické skupiny („Propaganda, Extremism and Online, nd.).

2.2.5 Koordinace a plánování

Díky přístupu ke Google mapám je velmi jednoduché najít si různé objekty, ulice a prohlédnout si je ve 3D. Dle výzkumu Brenta Smithe (2008) z *National Institute of Justice* USA, se teroristé se na své útoky nejčastěji připravovali sledováním a shromažďováním zpravodajských informací, loupežemi a krádežemi, aby získali finanční prostředky pro skupinu, kradením zbraní a výrobou bomb. Většina z těchto incidentů se odehrávala relativně blízko jejich domovů, které byly blízko určeným cílům (Smith 2008). To, co odlišuje terorismus od jiných trestných činů je to, že je používán pro jeho dopad nejen na oběti útoku, ale i na

širokou veřejnost. Teroristé to považují za účinnou politickou strategii. Dopad na širokou veřejnost je tedy pro teroristy v analýze přínosů (Gill 2020).

3. Propaganda

Internet výrazně změnil možnosti teroristů, jak si zajistit publicitu. Do příchodu internetu byli teroristé závislí na tom, zdali zaujmou média jako je televize, rozhlas nebo tištěná média (periodika).

Původ ISIS byl ovlivněn zejména rozkolem mezi centrální Al-Káidou a její franšízou v Iráku, kterou v té době vedl jordánský Abu Musab al-Zarkávi. I přes počáteční podobnosti se obě skupiny chovají odlišně. Zatímco Al-Káida podle všeho používá teror s úmyslem vyvolat určité chování u jiné veřejnosti, které může změnit korelaci sil v její prospěch pro budoucnost. ISIS je více komplexní organizace, která se také zajímá o nastolení nového politického řádu na území, která okupuje. Takové logiky a cíle proto vytvářejí odlišné chování navzdory politické a ideologické podobnosti (Aureo de Toledo, Mitri Mikhael 2018).

3.1 Definice

Pokud definujeme slovo propaganda z latiny jedná se doslova o to „*co je třeba šířit*.“ V obecném termínu užil tento pojem Karel Marx. V jeho ekonomických pracích se hovořilo o propagandě tam, kde jde o šíření kapitalistického způsobu výroby. Podobným slovem je slovo propagace. Propaganda se vztahuje zásadně k nějaké ideologii (Steiner 1968, s. 9). Propaganda funguje pronikáním do lidských emocí prostřednictvím obrázků, sloganů a selektivního využívání informací nebo kontroly a cenzury faktů. Nejviditelnější příklady propagandy se stávají během válek, když se vlády snaží shromáždit svůj lid proti společnému nepříteli. Během první světové války a druhé světové války se běžně používaly plakáty zobrazující nepřítel jako toho zlého. Tato technika byla považována za důležitou nejen pro získání veřejného mínění, ale také pro přesvědčení vojáků, aby bojovali v často krvavých bitvách. Během studené války Sovětský svaz i Spojené státy používaly propagandu proti sobě, aby se pokusily přesvědčit své občany i občany jiných zemí, kdo má pravdu. Na Kubě Fidela Castra byla propaganda běžnou záležitostí, když shromáždil Kubánce, aby přijali komunismus. Není to vždy stát nebo instituce, která používá propagandu. Může to

být velmi jednoduché, šířit zvěsti o konkurenční společnosti nebo naznačovat nějaké zločiny ze strany politických kandidátů či států. I když jsou informace nepravdivé, pokud se ve zpravodajství objeví fáma a začne klást otázky, může být obtížné ji vyvrátit (Bergstorm 2019).

3.2 Komunikační strategie teroristických skupin

Komunikační strategie teroristických skupin je velmi dobře vymyšlená, a to v rámci krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého horizontu. Jedná se o analýzu médií a práci s mediálními obrazy. Níže je popsána komunikační strategie v pěti zásadních okruzích.

<p>1. Analýza a rozvoj komunikačních cílů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zejména celková image skupiny • Jméno a “ značka“ skupiny • Záměr skupiny • Způsob naplnění základních aktivit
<p>2. Postup v komunikační strategii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výběr vhodných médií • Načasování strategie • Zhodnocení finančních a technických možností
<p>3. Zacílení audience a výběr komunikačních kanálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Všeobecná veřejnost • Žurnalisté • Upozornění veřejnosti na chystanou strategii a aktivitu skupiny
<p>4. Rozvoj a vykonání plánu komunikační strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření strategie • Definování komunikačních cílů • Definování komunikační taktiky • Vykonávání jednotlivých cílů v rámci taktiky komunikace
<p>5. Zhodnocení</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feedback • Analýza médií

• Monitoring   • Porovnání výsledků s počátečním komunikačním plánem

(Zdroj: Makariusová 2019, s. 36)

Tato tabulka je poměrně zásadním shrnutím toho, jak funguje teroristické plánování. Je zřejmé, že média jsou nepostradatelnou součástí všech zmíněných bodů a i zhodnocení, tedy následný feedback a analýza médií jsou v teroristickém plánu.

3.3 Islámský stát

Skupina byla založena v roce 2004 v Iráku jako divize Al-Káidy a byla přejmenována na Islámský stát – ISIS. Zakladatel Abu Musab al-Zarqawi vládl irácké pobočce Al-Káidy mnoho let. Jeho metody byly brutálnější, než užívala Al-Káida a často vedly ke konfliktu s jejím ústředním vedením. Byl zabit při americkém náletu v roce 2006 a zanechal po sobě dědictví dobře vybavených džihádských bojovníků s vojenskými zkušenostmi na bojišti. V důsledku invaze USA do Iráku v roce 2003 začal ISIS získávat příznivce, což vedlo k nárůstu sektářského násilí a šíitsko-sunnitské konfrontace. Velká sunnitská komunita v zemi byla potlačena a sunnitské kmeny těžce utrpěly pod šíitskou vládou Nouri Al-Malikiho. Maliki se představil jako proamerický předseda vlády s podporou okupační síly. Ukázal však, že není schopen udržovat dvoustranný přístup k různým řeholníkům skupinám země. V rozhovoru v březnu 2015 prezident Barack Obama připustil, že vzestup ISIS byl “nezamýšleným důsledkem“ americké politiky a invaze a obviňoval jeho předchůdce, prezidenta George W. Bushe, za způsobení tohoto konfliktu. Populární povstání proti syrskému prezidentovi Bašárovi Asadovi a pozdější syrská občanská válka dala ISIS nový základ pro další expanzi. Skupina úspěšně přijala nové bojovníky, a to zejména mladé lidi. Syřané byli rozzlobeni a frustrováni tím, co považovali za nespravedlivé zacházení ze strany prezidenta Bašára Asada a jeho režimu. Al-Asad vedl brutální a agresivní politiku vůči svým vlastním lidem a tito rozzlobení mladí muži se začali připojovat k ISIS v boji proti syrské armádě. V tuto chvíli zbytek opozice a dalších odbojových skupin bylo považováno za ochránce zahraničních zájmů. Chtěli ochranu, pomstu a znovuzískání svých civilních práv a ISIS se jevila jako mocná síla, která by těchto cílů dosáhla. Válka v Sýrii se také změnila v sektářský konflikt. Prostřednictvím svého zástupce v regionu, Libanonců Íránská strana Hizballáh začala podporovat

režim v Damašku. Hizballáh poslal bojovníky, aby toto zajistili a Asad zůstal u moci. Saúdská Arábie mezitím měla politický zájem na boji proti iránským šíitům. Dominanci v regionu projevila podporou sunnitským militantním skupinám. Politické zájmy Turecka znamenaly, že hranice 500 mil se Sýrií byla následně ponechána otevřená, což umožnilo lidem ze Západu překročit hranice a připojit se k ISIS. V červnu 2014 ISIS obsadil Mosul v Iráku. V této fázi si Amerika a Západ neuvědomovaly, že skupina povstane fatální rychlostí v rozpětí několika měsíců (Rukh-Ali 2015).

3.3.1 Propaganda Islámského státu

ISIS si klade za cíl vytvořit v Iráku, Sýrii i mimo ni Islámský stát zvaný kalifát (též chalífát). Tato skupina implementuje zákon šaría zakořeněný v islámu z 8. století, aby vytvořila společnost, která odráží dávnou minulost regionu. ISIS je známý tím, že zabíjí desítky lidí najednou a provádí veřejné popravy, ukřižování a další násilné činy. Využívá moderní nástroje, jako jsou sociální média, k podpoře reakční politiky a náboženského fundamentalismu. Bojovníci ničí svatá místa a cenné starožitnosti, i když jejich vůdci propagují návrat do počátků islámu. V roce 2014 ovládal ISIS více než 34 000 čtverečních mil v Sýrii a Iráku, od pobřeží Středozemního moře po jih od Bagdádu. Na začátku roku 2016 Spojené státy vypočítaly, že ISIS ztratil 40 % svého 34 000 čtverečních mil území. V roce 2015 se podle zprávy OSN věřilo, že ISIS drží jako otroky 3 500 lidí. Většinu zotročených tvořily ženy a děti z jezidské komunity, některé však byly z jiných etnických a náboženských menšinových komunit („ISIS fast facts.“ 2020). Jezidové jsou etnicko-náboženská komunita. Jejimi příslušníky jsou zejména Kurdové ze severního Iráku. Bývají považováni za tajnou islámskou sektu. V jezidismu se však mísí prvky šamanismu, judaismu, křesťanství, hinduismu, mazdaismu, manicheismu i islámu (Felčer 2017). Dle výzkumu Rosse, Barra a Morenga (2016) se identifikuje devět základních příběhů, které IS zavádí ve své propagandě související s expanzí. Jedná se o:

- 1) Zprávu vítěze: Vyzdvihnout aspekt síly a skrýt slabiny.
- 2) Diskreditace soutěže: Snižování legitimacy konkurenčních džihádistických skupin, včetně Al-Káidy a Talibanu.

- 3) Nelegitimita politických islamistů: Obviňování politických islamistických skupin, jako je Muslimské bratrstvo
- 4) Výsev sváru v nepřátelských řadách: Šíření dezinformací ve snaze o zvýraznění se nebo vytvoření trhlin v řadách konkurenčních skupin.
- 5) Využívání sektářského napětí: Podněcování konfliktů mezi sunnity a šíity, často se záměrem donutit sunnity, aby hledali ochranu IS.
- 6) Kalifát jako islámská utopie: Představení kalifátu jako zbožného, harmonického, a prosperujícího islámského státu.
- 7) Džihádistické dobrodružství a kamarádství: Oslavující džihád jako příležitost pro bratrství a vzrušení.
- 8) Vytvoření klínu mezi muslimy a Západem: Rozvíjení napětí mezi muslimy žijícími na Západě a jejich společnostmi s cílem povzbudit muslimy a podporovat kalifát.
- 9) Náboženská povinnost připojit se ke kalifátu: Vyvolání náboženské doktríny pod tlakem (Ross, Barr 2016: 5-6).

Co se týče Islámského státu jedná se většinou pouze o profesionální propagandu. Od brutálních vražd až po pozitivní šoty, kdy islamisté rozdávají dětem zmrzlinu. Záběry mají většinou jedno hlavní důležité poselství, a to, že volají muslimy do zbraně. Profesionální snímky vyrábí skupina al-Haját, což v češtině znamená život. Logo je: „ *Není života bez svaté války.*“ O šíření objektivních informací extremisté nestojí („Propaganda Islámského státu, 2014).

Skupina každý den předvádí obrazy civilního života, přemýšlí o konceptu milosrdenství a zdůrazňuje přátelství které údajně pociťuje mezi svými členy. Rozhodující je, že to nedělá jen online – propaganda je stejně důležitá osobně jako na smartphonech a sítích. Islámský stát vynakládá obrovské množství energie na budování tohoto příběhu, protože jeho propaganda je vytvářena a zaměřena na řadu diváků: potenciální členové, sympatizanti, nepřátelé, obecná veřejnost – a tím seznam nekončí. Ať už je to kdokoli, propagandisté Islámského státu je spojují dohromady tím, že každému sdělují stejný základní příběh – že jeho kalifát je vítězná, modelová společnost, která nabízí komunitu všem, kdo si to přejí, a zničení těm, kteří tak neučiní (Winter, Bach-Lombardo 2016). Dříve bylo běžné, že po

vyhlášení kalifátu se na území Sýrie a Iráku objevovaly billboardy v jejichž pravé části byla černá vlajka s nápisem, „*Není boha kromě Boha, a Muhammed je Posel Boží,*“ na levé části stálo „*Islámský stát: kalifát v souladu s prorockým postupem.*“ (McCants, 2016 s. 149)“.

Důležité je třeba zmínit, jak vnímají extremistické organizace jako ISIS muslimové. Průzkumy z roku 2017 ukazují, že většina lidí v muslimských zemích má na tyto organizace negativní názor. Relativně malý počet lidí vidí ISIS příznivě. Příznivé názory na ISIS jsou například v Nigérii. Z nigerijských muslimů uvedlo 20 %, že vidí ISIS příznivě. Nigerijská militantní skupina Boko Haram, která roky vedla ve státě teroristickou kampaň přísahala věrnost ISIS (Lipka 2017). Novináři nemají šanci se mezi skupinu dostat, a pokud náhodou ano, stávají se jeho zbožím. Islamisté novináře loví a poté za ně žádají od vlád výkupné. Pokud vláda výkupné odmítne, můžou se novináři nedobrovolně stát aktérem jejich zvrácené propagandy. („Propaganda Islámského státu, 2014). Konkrétně uvedu v další podkapitole příklad vraždy amerického novináře Jamese Foleyho, na které je propaganda jasně viditelná.

Propaganda probíhá i skrze hudbu. V nejpřísnějších interpretacích islámu jsou hudební nástroje zakázány. Ale a cappellové hymny zvané *nasheed*, v arabštině, jsou přípustné. Islámský stát používá *nasheeds* k šíření svého poselství od svého založení a šíří bitevní hymny online prostřednictvím své vlastní mediální jednotky a dalších přidružených propagandistických výstupů. Většina *nasheedů* ISIS je v arabštině, ale jazyk může být stejně rozmanitý jako zahraniční bojovníci, kteří se přidali k jeho řadám. Jeden z *nasheedů*, má název „*Dawlati Baqia*“ nebo „*Můj stát zůstává*“. Stejně jako ostatní *nasheedy* šířené ISIS znějí, jako by byly nahrány profesionálně s automatickým vyladěním hlasu.

Jedna z písní začíná:

Můj stát zůstává a střílí na nepřítele.

Jeho vojáci křičí, že zůstává.

Jeho cesta nebude odstraněna; jeho světlo se snaží rozšířit.

Stejně jako ostatní *nasheedy* ISIS, i tento byl šířen po webu, na aplikacích šifrovaného zasílání zpráv a pravděpodobně na rozhlasové stanici skupiny – stále vysílající v oblastech pod jeho kontrolou. Verše jsou vzdornou odpovědí těm, kteří věří, že neúspěchy bojiště ISIS signalizují zánik skupiny (Meuse 2017). *Nasheeds* jsou populární po celém islámském světě. Materiál a texty *nasheeds* obvykle odkazují na islámskou víru, historii a náboženství, stejně jako na aktuální události (Raudvere 2009, s. 76).

Existuje také rozhlasová stanice Al-Bayan. Jedná se o rozhlasovou stanici se sídlem v Iráku. Vlastněna a provozována je Islámským státem v Iráku. Stanice se zabývá různými zprávami. Jedná se o zprávy náboženské, rozhovory a taktéž o propagandu. Vysílá v arabštině, kurdštině, angličtině, francouzštině a ruštině. ISIS taktéž vydalo aplikaci pro Android, kde lze rádio stáhnout (Tasch 2016).

V rámci propagandy IS je k dispozici velké množství literatury, která popisuje, jak propaganda podporuje samotný teroristický útok. Schmid a McAllister (2011) tvrdí, že „*každý teroristický čin je prováděn s ohledem na zaslání konkrétních zpráv.*“ (Schmid, MacAllister, 2011). Útok sám o sobě může být zprávou pro protivníky, ale podporuje ho také propaganda, která „racionalizuje a tento akt reflektuje.“ Propaganda se nezajímá jen plánováním útoků, ale také dopady útoků. Neexistuje jediný vzorec pro post-útočnou propagandu. IS má vícestupňový proces, který zahrnuje počáteční útok a následované zveřejnění životopisných informací o útočnících, které jsou vysílány na denním rozhlasu IS a napsány v jeho týdeníku (Rosenblat, Winter, Basra, 2019. s. 40).

3.3.2 Příklad propagandy – Poprava Jamese Foleyho

Nyní práce uvede příklad brutální propagandy Islámského státu, která byla odvysílána v médiích a umístěna na různé mediální sítě. James Foley byl americký žurnalista a video reportér. Pracoval jako nezávislý válečný zpravodaj během občanské války v Sýrii. 22. listopadu 2012 byl unesen v severozápadní Sýrii. Dne 19. srpna 2014 se na internetu objevilo, video, kde stojí zahalená postava celá v černém. Jednalo se o bojovníka Islámského státu. Později byl tento muž označen jako John. John stál za americkým zpravodajem Jamesem Foleyem, který byl oděn ve vězeňském oranžovém úboru. Foley před kamerami pronesl „svá“ poslední slova ve kterých zatracuje Ameriku. Tyto slova ještě doplnil příslušník IS John. Poté

přistoupil k Foleymu a začal mu nožem řezat krk („James Foley, american 2014). Tento násilný čin odůvodňoval tím, že dokud Amerika nezastaví nálety proti muslimům, tak příslušníci IS nepřestanou s popravami lidí ze Západu. John se odkazoval na to, že jakákoliv agrese vůči IS je agrese vůči muslimům. Toto natočené video kolovalo na internetu takřka hned. Kdokoliv s přístupem k internetu si mohl kliknout na odkaz, kde se k videu dostal. Jednalo se o jedno z prvních videí poprav stětím. Západní média hovořila o zřůdnosti tohoto videa, avšak také o propagandě s ním spojené. Barack Obama prohlásil, že poprava Jamese Foleyho je šokující pro celý svět („Foley beheading video, 2014). O tomto incidentu byl dokonce v roce 2016 natočen krátkometrážní film Jim: The James Foley Story.

3.4 Propaganda Al Káidy

Al-Káida je mezinárodní islamistická teroristická síť složená z regionálních přidružených organizací a tajných buněk s různou mírou komunikace s vůdci skupiny („Al Qaeda, nd). Základním nosným pilířem organizace je ideologie jakožto doktrína morálních a náboženských zásad. Představuje vizi fungování politického řádu, který je na tuto ideologii navázán a nabízí řešení fungování islámské společnosti. Programem Al-Káidy je modifikovaný džihád s globální platností. Usáma bin Ládín ještě modifikoval verzi džihádu tak, aby vyhovovala jeho záměrům a cílům. Důvodem k této modifikaci byla činnost americké vlády, jelikož páchala zločiny na islámu tím, že znesvěcovala svatou islámskou půdu přímou okupací nebo tyto zločiny páchala zprostředkovaně (Čamrová, 2015). Aby Al Káida dosáhla svého konečného cíle, kterým je zavedení verze islámské vlády na celém muslimském území, neustále přijímá nové vzorce operací v reakci na celosvětové protiteroristické snahy, které v posledních letech vedly k zajištění a smrti několika jeho nejvyšších velitelů. Al-Káida zvýšila svoji závislost na internetu pro komunikaci a propagandu. Al-Káida je odpovědná za provádění nejnebezpečnějších teroristických činů za poslední desetiletí, včetně útoku z 11. září na New York a Pentagon („Al Qaeda, nd). Stejně jako Islámský stát i Al-Káida využívá nových médií k propagandě svojí ideologie. Násilí samo osobě nikdy nevede k dosažení daných cílů. Účelem násilí je zničit to, co je považováno za nepřítele a šířit strach v populaci. Zároveň jde však o mechanismus, který umožňuje přenos obsahu. Al-Káida je globální reprezentant džihádu. Tato teroristická síť je nerozlučně spjata s komunikací, která hraje ústřední roli propagandy. Do 11.září

2001 byla propaganda Al Káidy spíše neviditelná, přesto aktivní. Stala se velmi známou hlavně po útocích 11. září 2001 na americká dvojčata, budovu Pentagonu a pole. Po 11. září se její propaganda masivně rozšířila. Ze zhruba 400 textů a dokumentů, bylo pouze 24 z období před 11. září 2001. Al Káida po útocích 11. září zahltila svět. Média totiž dala pozornost každému textu, zvuku, dokumentu či videu, které Al Káida vydala. Nová propagandistická zpráva z roku 2017 se synem Usámy bin Ládina by mohla být důkazem toho, že se militantní skupina snaží omladit svou globální přitažlivost pomocí nové generace rodiny bin Ládinů. V 10minutové zvukové zprávě ilustrované videozáznamy z teroristických útoků je slyšet Hamzu bin Ládina vyzývat následovníky, aby zaútočili na Židy, Američany, obyvatele Západu nebo dokonce Rusy, a to jakýmkoli způsobem, který je snadno dostupný (McConell, Todd, 2017).

Celá struktura A-Káidy má svůj vlastní dokument. Připodobnit by se dal například k ústavě. Má 38 stran a některé jsou čistě bílé. Hned na první straně nalezneme údaje o dokumentu (číslování a písmena jsou opsány přesně, jak jsou v dokumentu).

Ve jménu Boha nejmilostivějším, nejmilosrdnějším

Al-Káida

Interní seznamy

A. Základy

1. Definice

2. Cíle

3. Obecné zásady

4. Obecnosti vnitřní struktury

B. Podrobnosti o organizační struktuře

1. Al-Emir [velitel]

A. Definice

b. Hlavní pravidla

C. Atributy velitele

d. Povinnosti velitele

E. Atributy zástupce velitele a jeho povinnosti

F. Tajemník, jeho jmenování a povinnosti

2. Výkonná (vedoucí) rada

A. Vnitřní struktura

b. Atributy člena Rady

C. Odpovědnosti velitelské rady

i. Definice

ii. Odpovědnosti rady

C. Základní záležitosti

1. Definice a cíl

(Al Qa'ida structure nd.)

V dokumentu na straně tři nalezneme definice a cíle

Obecné cíle jsou: podporovat povědomí o džihádu v islámském světě. Připravovat a vybavovat kádry pro islámský svět prostřednictvím školení a účasti na skutečných bojích. Co nejvíce podporovat a sponzorovat hnutí džihádu. Koordinovat pohyby džihádu po celém světě ve snaze vytvořit jednotný mezinárodní džihád (Al Qa'ida structure nd.)

3.4.1 Nástroje k propagandě Al Káidy

Ideologii Al-Káidy doplňuje strategie založená na vytváření mediálního obrazu Al-Káidy, a to jako mocné, legitimní a úspěšné organizace, která se postavila do čela boje muslimů proti nepřítelům islámu. K tomuto trendu přispěla zvýšená poptávka středních vrstev arabské společnosti po informacích. Zejména v souvislosti s válkou v perském zálivu. Velký vliv na rozmach medializace měly z počátku arabské deníky vydávané v Evropě, konkrétně v Londýně. První nezávislou stanicí v arabském světě byla al-Džazíra. Ta nepodléhá přímé politické kontrole státních orgánů, a tak může nabídnout pohled z obou stran (Souleimanov

et al, 2006 s. 291-292) Jednou z možností propagandy jsou webové stránky. *AlNeda.com* je bývalý web Al Káidy, ukončený k roku 2002. Hostitelská stránka byla v Malajsii. Stránka se objevila krátce po útocích 11. září 2001. Na stránce se objevovaly hlavně novinky o Al Káidě, knížky a články mířené proti USA a křesťanství (Weimann 2004, s. 10). V roce 2002 bylo učiněno mnoho pokusů o blokaci a zastavení stránky. Podařilo se to až Jonu Messenrovi, vlastníkovi pornografických stránek. Ten získal nad tímto webem komplexní kontrolu. Messener využil arabský překladač a po pět dní si lidé stále mysleli, že je web v rukou teroristů nicméně byl již pod dohledem institucí (Boetcher 2002).

Dalším propagandistickým materiálem je časopis *Inspire*. *Inspire* je online magazín v angličtině za kterým stojí Al-Káida. Časopis je jedním z mnoha způsobů, jak se organizace snaží oslovit širší publikum skrze média. Časopis ovlivnil řadu mezinárodních i domácích extremistů motivovaných radikálním výkladem islámu. Obsahuje například i to, jak si vyrobit zbraně nebo bomby. Časopis je důležitý nejen pro Al-Káidu ale i spojené a přidružené organizace. První číslo se objevilo v roce 2010. *Inspire* propagoval „džihád s otevřeným zdrojovým kódem“. To se posunulo od tradičních teroristických útoků Al-Káidy k jednoduchým útokům jednotlivců, kteří používali běžné zbraně. Vydání z léta 2010 ukazovalo, jak vyrobit bombu v tlakovém hrnci z každodenních materiálů. Článek měl název: „*Jak vyrobit bombu v kuchyni vaší matky*“. Vydání z podzimu 2010 zase podpořilo používání vlastního vozu k „sekání“ lidí na přeplněných místech. Vydání zima 2010 diskutovalo o tom, jak vyhodit do povětří budovy. Tyto články poskytovaly jednotlivcům jednoduché nápady pro teroristické útoky, bez přímých vazeb na Al-Káidu nebo její přidružené subjekty. Cestování do zahraničí a absolvování výcviku ve výcvikových táborech Al-Káidy se stalo příliš velkou hrozbou a přímý kontakt s členy Al-Káidy ohrožoval člena a ctižádostivého teroristu. Proto „otevřený zdrojový džihád“ AQAP (Al-Káida na Arabském poloostrově) propagovala útoky bez podpory fyzické komunity. Marc Sageman, přední odborník v oboru, popsal tento fenomén jako „džihád bez vůdce“ (Lemieux et al., 2014).

3.4.2 Příklad – Propaganda Al-Káidy v Bangladéši

Studie Md Mostofy (2019) studuje propagandu Al-Káidy v Bangladéši. Vše začalo zabitím předního bangladéšského spisovatele. Přední bangladéšský spisovatel a vydavatel byl odvečen z obchodu neidentifikovatelnými útočníky ve

středním Bangladéši a zastřelen ve své rodné vesnici Kakaldi v okrese Munshigajn. To ukončilo klid v zabíjení sekulárních bloggerů a aktivistů v zemi s muslimskou většinou. Shahzahan Bachchu byl 60letý muž, zastánce sekulárních principů a majitel nakladatelství. Toto nakladatelství se specializovalo na vydávání poezie. Bachchu se osudný den vydal na setkání s přáteli do lékárny poblíž svého domu. K lékárně přijelo pět útočníků na dvou motocyklech. Před lékárnou odpálili bombu, což vyvolalo paniku. Poté ho vytáhli z obchodu a zastřelili. Bachchu již dříve vyhrožoval extremistickým skupinám kvůli své otevřené podpoře sekularismu. Byl bývalým okresním generálním tajemníkem Komunistické strany Bangladéše a byl znám jako svobodomyšlný spisovatel („Prominent Bangladeshi Writer, 2018).

V červnu 2018 Al-Káida v online prohlášení vyzvala bangladéšské státní příslušníky, aby se připojili ke skupině s odvoláním na nezákonné agrese proti muslimským vězňům drženým v ústředním vězení Kashimpur hinduistickým policistou. Prohlášení tvrdilo, že je to důkaz rostoucího hinduistického fundamentalismu v muslimské většinové zemi. Ve svém online bengálském časopise *al-Balagh* se Al-Káida pokusila radikalizovat mladé lidi ve městě. Bangladéš se dovolává náboženských argumentů založených na jeho interpretaci Koránových textů, aby legitimizovala džihádistské výzvy (Md Mostofa 2019, s. 1). Jedná se o:

1. Indické hegemonické výzvy

Ve svých publikacích Al-Káida často kritizuje indické hegemonické ambice v jižní Asii, které podle skupiny „podkopávají muslimské hodnoty a kulturu“. Indie na základě své velikosti, umístění a ekonomického potenciálu zaujímá přirozené vedoucí postavení, co se náboženství týče (Md Mostofa 2019, s.1).

2. Pronásledování muslimů

Pojem pronásledování muslimů je velmi mocný nástroj využívaný Al-Káidou k získání legitimacy a opory v bangladéšské militantní krajině. Poukázáním na několik příkladů muslimského pronásledování na celém světě Al-Káida propaguje myšlenku, že muslimský život je považován za méněcenný (Md Mostofa 2019, s. 2).

3. Náboženské pověření hlavy muslimského státu

Al-Káida neuznává na vysokých pozicích ženy. Skupina tvrdí, že demokratický systém nedokázal odstranit korupci, zajistit řádnou správu věcí veřejných a prosazovat právní stát, vytvářet pracovní místa pro mládež a zajišťovat základní potřeby pro lidi na celém světě. Tvrdí, že takzvaný šaría systém je jediným legitimním modelem správy v islámském státě, protože zajišťuje dodržování islámských hodnot a práv a důstojnosti muslimů. Stručně řečeno, Al-Káida usiluje o delegitimizaci bangladéšského systému správy věcí veřejných zdůrazněním faktorů, jako je nelegitimita ženy jako vedoucí státu a selhání sekularismu a demokracie (Md Mostofa 2019, s. 3).

4. Propagace islámských hodnot

Al-Káida je velmi kritická vůči vládním politikám, které považuje za porušení nebo podkopávání zájmů bangladéšských muslimů. Ideologické snahy Al-Káidy jsou z velké části považovány za pokusy mobilizovat muslimy k účasti v džihádu nebo páchání násilných činů ve jménu džihádu. S cílem apelovat na zranitelné muslimy. Skupina káže o životě různých proroků, mučedníků a předních osobností Al-Káidy, jako je Usáma bin Ládín, a opakovaně zdůrazňuje odpovědnost jednotlivce bojovat za zásady islámu (Md Mostofa 2019, s. 3-4).

3 Teroristické útoky

4.1 Islámský stát – Útok ve francouzském Nice 2016

Útok ve francouzském Nice byl spáchán 14. července 2016. V Nice ten den probíhaly oslavy ke dni Bastilly. Vše začalo ve 22: 30, když tisíce lidí sledovalo na promenádě ohňostroj k výročí. Právě v tu chvíli narazil devatenáctitunový nákladní vůz do shromážděných lidí („Nice attack, Tears 2016). Tento útok zranil více než 400 lidí a zabil 86 chodců. Cesta nákladního vozu začala před dětskou nemocnicí *Lenval* (Carles 2016). Velké bílé nákladní auto bylo viděno ve zvláštním pohybu několik ulic od nábrežní promenády. „*Zrychloval, brzdil, znovu zrychlil a znovu zabrzdil. Mysleli jsme si, že je to divné,*“ řekla přihlížející Laicia Baroi. Popsala, jak se nákladní automobil poté otočil na promenádu směrem na jihozápad k letišti. Vozidlo se poté vrátilo zpět na silnici, klikatě pokračovalo až 2 km, když řidič začal záměrně vjíždět do lidí. Místní poslanec hovořil o stovkách lidí, kteří byli přejeti. Ostatní se vyškrábali do bezpečí, na pláž nebo do blízkých hotelů. „*Byl jsem*

naproti paláci Palais de la Mediterranee (jedná se o hotel), když jsem viděl, jak nákladní vůz ve vysoké rychlosti přejíždí po lidech. Viděl jsem to na vlastní oči, lidé se to snažili zastavit,“ řekl jeden svědek. Policii se konečně podařilo zastavit nákladní automobil poblíž luxusního hotelu. Pařížský prokurátor Francois Molins říká, že řidič opakovaně střílel na tři policisty, kteří opětovali palbu a pronásledovali jej stovky metrů. Zdálo se, že záběry z mobilního telefonu ukazují okamžik zastřelení řidiče. Záběry ze scény ukazovaly na čelní sklo a přední část nákladního vozu, které byly plné střel. Úředníci ministerstva vnitra později potvrdili, že útočník byl „zneškodněn“ („Nice attack: what we know, 2016).

Útočníkem, řidičem nákladního vozu byl identifikován 31letý Tunisán Mohamed Lahouaiej-Bouhlel. Byl rozvedený a měl tři děti. Jeho bývalá manželka a čtyři další lidé byli vzati do vazby, jelikož se předpokládalo, že jsou do útoku zapleteni. Policie taktéž prohledala byt poblíž nádraží Nice, kde Lahouaiej-Bouhlel bydlel. Byl pro bezpečnostní služby naprosto neznámý, údajně si najal nákladní automobil z půjčovny v Saint-Laurent-du-Var, městeč západně od Nice, 11. července. Měl jej vrátit 13. července. Policie uvedla, že v době útoku měl Lahouaiej-Bouhlel v držení automatickou pistoli, kulky, falešnou automatickou pistoli, dvě repliky útočných pušek (jednalo se o Kalašnikov a M16) a prázdný granát. V nákladním voze s ním byl také řidičský průkaz a bankovní karta (Nice attack: What we know, 2016). Podle italských médií byl v jižní Itálii zadržen 28letý Albánc, hledaný v souvislosti s útokem v Nice. Údajně se jedná o Endri Elenziho. Ten měl údajně poskytnout zbraně útočníkovi Lahouaiej-Bouhelovi („Suspect linked to 2016, 2021).

86 lidí bylo zabito, všichni kromě tří v době útoku. Mezi mrtvými bylo deset dětí a teenagerů. Celkem 303 lidí bylo převezeno do nemocnice k lékařskému ošetření. Muž, který byl při útoku těžce zraněn, zemřel 4. srpna, přičemž celkový počet zabitých byl 85. Během několika hodin po útocích zveřejnili znepokojení příbuzní snímky nezvěstných na sociálních médiích. Mezi mrtvými byla Fatima Charrihi, jejíž syn řekl, že zemřela jako první. Pravděpodobně je tato informace známa právě díky videím z místa útoku. Další obětí byl podle zpráv asistent vedoucího pohraniční policie v Nice Jean-Marc Leclerc. Byl zabit také 11letý americký chlapec Brodie Copeland a jeho otec Sean. Byli na dovolené v Nice. Tři lidé na školním výletu z Německa byli nezvěstní („ Nice attack: What we know,

2016). Z uvedených obětí je vidno, že teroristické útoky si mohou vyžádat životy všech možných lidí na jakémkoliv mnohdy i nepravděpodobném místě či události.

4.1.1 Analýza útoku v Nice

Otázkou bylo, kdo stál za útoky. Francouzští bezpečnostní úředníci posuzovali, zda řidič nákladního vozidla pracoval sám nebo ve skupině. Zpravodajská agentura spojená se skupinou – agentura *Amaq*, uvedla: „Útok provedl v reakci na výzvy zaměřené na občany koalice, která bojuje proti Islámskému státu.“ Úředníci uvedli, že za útokem stojí teroristická organizace. Prezident Hollande uvedl, že šlo o „útok, jehož teroristickou povahu nelze popřít“. Molins uvedl, že útok byl v souladu s neustálými výzvami k zabíjení, ze strany militantní islamistických skupin a vyšetřováním by mělo být zjištěno, zda má Lahouaiej-Bouhlel vazby na islamistické ozbrojence. Tehdejší francouzský ministr vnitra Bernard Cazeneuve uvedl, že Lahouaiej-Bouhlel se zdál být radikalizován velmi rychle. Je možné, že Islámský stát neměl s Bouhlem žádnou přímou komunikaci. Na rozdíl od mnoha jiných předchozích útočníků nebyl na radaru francouzských bezpečnostních služeb. Nic nenasvědčuje tomu, že by absolvoval výcvik nebo odcestoval na území ISIS. První zprávy od těch, kteří ho znali, vykreslují obraz depresivního a rozzlobeného muže, který trávil hodně času v baru na ulici, kde hazardoval a pil. Měl historii drobné trestné činnosti, včetně zatčení v květnu 2016 po incidentu zuřivosti (Hussain 2016). Model terorismu ISIS se opírá o zbrojení jednotlivců, jako je Bouhlel; skupina vyzývá mladé a rozzlobené lidi po celém světě, aby jejich jménem „šlehalí“ kolem sebe. Tímto způsobem se síla zoufalých povstalců zvětšuje, kombinací sociálních médií a propagandy činu. Vlivný text, který skupina používá, nazvaný *The Management of Savagery*, předepisuje teroristické útoky jako prostředek rozněcování opozic, které táhnou obyčejné lidi do konfliktu, ať už ochotně nebo neochotně, takže každý jednotlivec půjde stranou kterou podporuje (Hussain 2016). Protiterorističtí prokurátoři v Paříži zahájili vyšetřování vraždy a pokusu o vraždu v rámci organizované teroristické stávky. Francouzská organizace pro vnitřní bezpečnost DGSJ varovala před nebezpečím dalších útoků islamistických militantů nastraženými vozidly a bombami. Islámský stát se od ledna 2015 již několikrát zaměřil na Francii („Nice attack: What we know, 2016). V roce 2014 mluvčí Islámského státu Abu Muhammad al-Adnani vyzval stoupence skupiny, aby zaútočili na obyvatele Západu jako odplatu za stávky koalice pod

vedením Spojených států bojující proti Islámskému státu v Iráku a Sýrii. Za hlavního nepřítele opakovaně označil Francii, která je součástí koalice (Rubin, Breeden, 2016). Motiv je zde tedy jasný. Islámský stát později prohlásil, že útok provedl jeden z jeho následovníků. Prohlášení a historie Islámského státu však ukazují, že takový výsledek je přesně to, o co usiluje. V únoru 2015 ve svém online časopise *Dabiq* (časopis podobný časopisu *Inspire*, obsahuje radikální islám a vyzývá všechny muslimy pro připojení se k Islámskému státu) skupina požadovala násilné činy na Západě, které by „eliminovaly šedou zónu“ zasetím rozdělení a vytvořením neřešitelného konfliktu v západních společnostech mezi muslimy a nemuslimy. Takový konflikt by přinutil muslimy žijící na Západě, aby „buď odpadli nebo migrovali do Islámského státu, a unikli tak pronásledování křížáckých vlád a občanů. Tato strategie použití násilí k vynucení divizí ve společnosti napodobuje taktiku skupiny v Iráku, kde k provokativním útokům proti šíitské populaci úmyslně vyvolala sektářský konflikt, který zuří dodnes (Hussain 2016).

Na telefonu Bouhlela našli vyšetřovatelé fotky ohňostrojí a promenády o rok dříve. Stejně tak našli fotku článku o captagonu, amfetaminu, který bývá spojován s bojovníky Islámského státu. V telefonu taktéž našli fotku článku o tuniském muži zabitým v lednu poté, co se pokusil zaútočit na policejní stanici v Paříži. Dále vyšetřovatelé našli fotky, textové zprávy a telefonní hovory, které ukazovaly, že byl v kontaktu se třemi muži, kteří byli po útocích zadrženi. S jedním z nich si během roku před útokem zavolala 1278krát. Jeden z mužů poslal Bouhlelovi zprávu na Facebooku. Doporučil mu kamion „pořádně naložit“ a „rozbít brzdy“, dodal, že se bude dívat. Otisky prstů tohoto muže, byly nalezeny na dveřích spolujezdce a taktéž byl natočen u vozu na bezpečnostních kamerách tři hodiny před samotným útokem (Breeden 2016). Je zjevné, že co se týče plánování útoku a komunikace, sehrál zde svou roli Facebook a Facebook messenger.

V souvislosti s tímto útokem se můžeme zaměřit na již v práci zmíněný časopis *Inspire*. Ten velmi přehledně s dobrou grafikou inspiroval ve snaze podpořit přístup k terorismu stylem „udělej si sám“. Pokusil se motivovat potenciální útočníky na Západě a navrhl metody útoku, které nevyžadovaly příliš mnoho dovedností. V článku z roku 2010 nazvaném *The Ultimate Mowing Machine* poskytl *Inspire* čtenářům základní pokyny, jak vybrat cíle a jaký typ

vozidla použít. Bylo zdůrazněno, že pachatelé pravděpodobně při takovém útoku zemrou, a že by proto měli zanechat něco, co by vysvětlovalo jejich motivaci k útoku. Článek také navrhoval pokračovat v útoku pomocí střelných zbraní nebo zbraní na blízko potom, co bude již vozidlo stát (Hood 2016). Je tedy možné, že si útočník vzal inspiraci z tohoto článku.

Pouhé hodiny před útokem z Nice prezident Hollande oznámil, že francouzský výjimečný stav bude zrušen koncem měsíce. Po útoku v Nice oznámil, že se prodlužuje („Nice attack: What we know, 2016).

4.1.2 Odezva na internetu a prezentace v médiích

Dopady útoků měly velkou odezvu na sociálních sítích. V rámci využití médií teroristy se jedná již o dopad na publikum, ale lze říct, že i to je něco, co teroristé od médií a útoku očekávají. Jak bylo v práci zmíněno jedná se o post-propagandu. Útoky mohou inspirovat další stoupence a dopad na oběti je psychologický, což naplňuje jeden z cílů teroristických činů. Skrze celý svět se začali objevovat hashtagy s určitým poselstvím. Lidé používají sociální média nejen k vyjádření zármutku, ale v některých případech i k rozšíření své pomoci. Nejprve to byl #JeSuisCharlie, poté #JeSuisParis a nakonec #JeSuisNice, které se objevily na sociálních médiích v reakci na útok v Nice. #PorteOuverteNice, *Porte Ouverte* neboli “otevřené dveře“ používalo mnoho uživatelů Twitteru v Nice a nabízelo své domovy těm, kteří se potřebují někde uchýlit. Uživatelé se navzájem vyzývali, aby nesdíleli své adresy online, ale aby je posílali soukromě prostřednictvím soukromých zpráv. Zde se dá uvažovat o určité ochraně dat před možným zneužitím teroristy. #RechercheNice. Tisíce lidí také zveřejnily příspěvky pod hashtagem #RechercheNice nebo „*search Nice*“ v naději, že najdou své přátele a blízké. Fotografie nezvěstných zaplavily sociální média se stručným popisem každého jednotlivce. Rychle byl zřízen účet s názvem @NiceFindPeople, který obíhal se jmény všech těch, o kterých bylo řečeno, že jsou ztraceni. Od té doby byl retweetován téměř 500krát. #JeSuisNice. Hashtag #JeSuis se poprvé objevil během francouzských útoků Charlie Hebdo a od té doby se běžně používá k prokázání solidarity s oběťmi terorismu po celém světě. Jak se zprávy o útocích šířily, #JeSuisNice se rychle objevil online. Mnozí se však na Twitteru vyjádřili, že vyjadřují svůj cynismus. #PrayForNice se také rychle rozběhlo na Twitteru, přičemž mnozí z útoků vyjádřili svoje znechucení („Nice attack Tears, 2016).

V rádiích, televizích napříč všemi zeměmi světa obletěly svět videa s tímto útokem. Mnoho videí ukazovalo očitě svědky incidentu. Například Madame Bourmault, která žije dvě minuty od promenády, přišla k jedné ze svatyň s kytkou v ruce a se slzami v očích. "*Nemůžu spát a nemohu dýchat. Je to prostě hrozné,* (Yahas 2016)“řekla. Leila Pasini, italská turistka z Milána na dovolené v Nice, byla před útokem na promenádě, ale vrátila se do bytu, kde bydlela, aby se ujistila, že je její pes v pořádku. „*Odešli jsme těsně předtím, než přijel nákladňák, a pak jsem se podívala z okna a viděla, jak davy lidí běží a pláčou. Vypadalo to jako apokalypsa, ale nevěděla jsem, o co jde* (Yahas 2016). “ Pasini řekla, že slyšela, že nákladňák byl po dlouhou dobu poblíž promenády a řidič vysvětlil, že dodává led. Zde je jasné, jak se mu podařilo dostat tak blízko k promenádě potažmo na promenádu.

Zpravodajské webové stránky jako například *BBC*, *CNN*, *The Guardian* nebo *The New York Times* začaly zaplavovat články na téma tohoto útoku. Jednalo se o obecné informace o útoku, ale také o detailnější články o tom, kdo incident způsobil a proč. Je vidno, že mediální prezentace byla opravdu obrovská, a to po celém světě.

Francie je velmi často terčem teroristických útoků. Z poslední doby zmíním útok na časopis *Charlie Hebdo* v lednu 2015, ve stejném roce v listopadu došlo k útokům v Paříži. Jednalo se o šest útoků střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. V květnu 2019 došlo v Lyonu k výbuchu podomácku vyrobené výbušniny, tento akt je také vyšetřován jako teroristický. Pokud shrneme Islámský terorismus ve Francii jedná se o zhruba 18 útoků od roku 2000 do roku 2020. Poslední byl také v Nice v roce 2020. Jednalo se o útok 29. října 2020 v bazilice Notre-Dame. Atentát si vyžádal tři mrtvé a několik zraněných („Video: útočník s nožem, 2020).

4.2 Al-Káida – Útok Londýn 2005

V centru Londýna v roce 2005 zaútočili čtyři útočníci s batohy plnými výbušnin. Zabito bylo 52 lidí a stovky dalších bylo zraněno. Zemřeli i čtyři útočníci. Jednalo se o jednu z největších tragédií na britském územím. Cesta atentátníků započala ve 4:00 britského letního času, když tři ze skupiny – Mohammad Sidique Khan (30 let), Shehzad Tanweer (22 let) a Hasib Hussain (18 let), opustili Leeds ve West Yorkshire ve pronajatém vozidle směřujícím do Lutonu, Bedfordshire. Tam

potkali svého čtvrtého komplice, a to Germanie Lindsayho (19 let), než se vydali vlakem do hlavního města. Odpálili čtyři bomby. Tři v londýnském metru a jednu ve dvoupatrovém autobusu. Tři ze čtyř bomb vybuchly těsně před 08:50 britského letního času ve vlacích metra, které opustily King's Cross. Vedoucí člen skupiny Mohammad Sidique Khan odpálil své zařízení ve vlaku Circle Line směřujícím na západ směrem k Paddingtonu. Bomba explodovala na Edgware Road ve druhém voze poblíž druhé sady dvojitých dveří. Zabito bylo šest lidí.

V roce 2011 se při vyšetřování incidentu zjistilo, že ačkoli bomba vybuchla v 08:50, pohotovostní služby dorazily až v 09:12. Svědectví z vyšetřování odhalilo hrůzu z následků výbuchu, ale také příběhy o velké statečnosti a přežití. Daniel Biddle, který má stále kus kovu z metra uložený v stehenní kosti a nechal si odstranit další šrapnely, včetně klíčů od dveří, si vzpomněl, že viděl „*velký bílý záblesk*“. Shehzad Tanweer odpálil své zařízení ve vlaku Circle Line na východ mezi Liverpool Street a Aldgate. Výbuch v zadní části druhého vozu zabil sedm lidí. Přeživší Philip Duckworth byl tak blízko Tanweera, že byl do jednoho oka zasažen fragmentem holenní kosti útočnicka. Nejsmrtelnější útok nastal na Piccadilly Line mezi King's Cross a Russell Square. Germaine Lindsay odpálil bombu vedle zadních dvojitých dveří v předním vagónu zavřeného vlaku, hned poté, co vyjel ze stanice King's Cross. Dvacet šest lidí bylo útokem zabito. Přeživší Paul Glennerster popsal, jak zvedl svou těžce poškozenou končetinu a vyskočil z bombardovaného vlaku. Nejmladší z atentátníků Hasib Hussain odpálil své zařízení ve dvoupatrovém autobusu na náměstí Tavistock nedaleko King's Cross. Zabil 13 lidí. Ke čtvrtému a poslednímu útoku, došlo v 9:47 britského letního času, asi hodinu po ostatních explozích. Hussain byl chycen na CCTV (kamerový systém), jak se pohybuje po stanici King's Cross po prvních třech výbuších. Záznamy z mobilních telefonů ukázaly, že se marně snažil kontaktovat své přátele. Autobus číslo 30 byl přímo roztržen před sídlem Britské lékařské asociace, kde se konala konference. Zatímco chybělo lékařské vybavení, desítky lékařů nabídly odborné znalosti a snažili se zachraňovat životy. Řidič autobusu George Psaradakis se také snažil pomoci raněným. „*Když jsem viděl své cestující v takovém stavu, opravdu mě to šokovalo, byl jsem zaskočen,*“ řekl („7 July London Bombings, 2015).

Reakce na útoky byla okamžitá. Celý systém metra v centru Londýna byl uzavřen a vyšetřovatelé zametli oblast pro forenzní důkazy. Dále bylo zkoumáno asi 6000 hodin záznamu uzavřeného televizního okruhu ve snaze sestavit časovou

osu ranních událostí. Den po bombových útocích, tehdejší předseda vlády Tony Blair prohlásil: „*V terorismu není žádná naděje ani budoucnost, která by stála za to žít. A je to naděje, která je alternativou k této nenávisti.* (Ray 2005) “ Do 16. července policie veřejně zveřejnila jména zmíněných čtyř atentátníků, z nichž všichni byli při útocích zabiti, a vyšetřování se posunulo k odhalení možných kompliců a motivů. Poté, co se nepotvrdily teorie pátého komplice nebo „cizího vůdce“, byla britská veřejnost konfrontována s krutou realitou, že čtyři relativně nenároční mladí muži byli příslušníci radikalistické organizace (Ray 2005). Ze čtyř sebevražedných atentátníků se tři narodili ve Velké Británii a čtvrtý na Jamajce („Terrorist attack London 2005). V září 2005 se zástupce vůdce Al-Káidy Ayman al-Zawahiri přihlásil k částečné odpovědnosti za bombové útoky, ale rozsah a povaha skutečné role Al-Káidy v útocích zůstala nejasná. (Ray 2005). Bylo tak učiněno na videokazetě uvolněné do televizní sítě al-Džazíra („ Terrorist attack London 2005). Zde tedy teroristé využili médií hned, aby vyslali do světa zprávu o útoku.

4.2.1 Analýza útoků v Londýně

Co se týče využití médií v souvislosti s těmito útoky, dokumenty odhalené v roce 2012 ukazují nové, velmi důležité poznatky. Rashid Rauf byl jedním z nejschopnějších plánovačů Al-Káidy, britským občanem kašmírského původu, který roky působil v Pákistánu a plánoval některé z nejambicióznějších útoků teroristické skupiny (Pantucci, 2012). A psal o nich velmi podrobně. Raufova podrobná analýza – určená pro vyšší vedení Al-Káidy – ukazuje, že se důvěrně podílel na plánování ničivého útoku na londýnský dopravní systém v roce 2005, a vypráví vnitřní příběh plánování tohoto útoku a dalšího, který selhal jen o několik týdnů později. Raufovy poznámky byly součástí pokladnice dokumentů Al-Káidy objevených německými úřady, ke kterým získala přístup CNN. Dokument popisuje, jak rekrutoval Siddique Khana i Shehzada Tanweera, dva vyšší členy útoku. Zařídil pro ně výcvik výbušnin v kmenových oblastech Pákistánu a v měsících před útoky s nimi intenzivně komunikoval. Rauf se připojil k Al-Káidě v Pákistánu krátce po útěku z Velké Británie v roce 2002, když se ho policie snažila vyslechnout poté, co byl jeho strýc zavražděn. Měl spoustu kontaktů v militantní kruzích ve Velké Británii a bylo mu poskytnuto telefonní číslo Siddique Khana a Tanweera, kteří se rozhodli opustit Spojené království, aby se chopili

džihádu (Robertson 2012). První komunikace tedy nastala přes telefon. Do Pákistánu dorazili v listopadu 2004. Rauf chvíli počkal, než je kontaktoval, aby se ujistil, že nejsou sledováni, a poté se s nimi setkal ve Faisalabádu, hodinu jízdy od Tanweerova rodného města. Poté, co s nimi strávil nějaký čas, si uvědomil jejich „zdravé znalosti“ odvozené z jejich poslechu kazet radikálních kazatelů Anwara al Awlakiho, Abu Hamzy al Masriho a Abdullaha al Faisala. Chtěl se přesvědčit, že jsou akci dostatečně oddáni (Pantucci, 2012). Zde nastává velký vliv propagandy na nové rekruty. Útočníci čekali, že na ně přijdou ještě před útokem. Po útoku se však ukázalo, že britská domácí zpravodajská agentura, MI5, sledovala Siddique Khana a Tanweera, ale nedokázala je sledovat nebo si je spojit se spiknutím. Následné oficiální vyšetřování osvobodilo agenturu, že nedokázala zabránit bombovým útokům 7. července, přičemž uvedla, že má jen omezené zdroje, které by mohla věnovat dohledu. Rauf popsal, jak Siddique Khan a Tanweer předstírali, že jsou neislámští, aby se zbavili zpravodajských služeb – chodili do kina a hlasitě se navzájem bavili a žertovali. Napsal, že poté, co opustil Islámábád, kde je na chvíli ubytoval, odcestoval s dvojicí do kmenových oblastí, aby se setkal s vyšším dělníkem Al-Káidy, kterému říkal „Hadži“. Americká zpravodajská služba věří, že to byl Abu Ubaidah al Masri, tehdejší přední člen jednotky pro vnější operace Al-Káidy, který zemřel koncem roku 2007. Podle Raufa mělo setkání s Hadžim zásadní dopad na tyto muže. Dalo by se říct, že zde propaganda zafungovala na maximum. Hadžimu trvalo jen pár dní, než přesvědčil dvojici k sebevražednému bombovému útoku ve Velké Británii. Hadži zařídil trenéra jménem Marwan Suri, aby poskytl výcvik výroby bomb pomocí rozbušek peroxidu hexaminu a peroxidu vodíku. Siddique Khan a Tanweer v kmenových oblastech podrobili detonaci 300 gramové směsi peroxidu vodíku. Rauf sám dohlížel na nahrávání pásky mučednictví dua v domě v Islámábádu, který si po tréninku pronajali. Duo se zdráhalo nahrávat, protože se styděli, ale nakonec souhlasili, protože jim to Hadži nařídil. Uvedl, že jim byly dány tři potenciální cíle: Anglická banka, nadcházející se ve skotském Gleneagles, útok byl naplánovaný na 6. – 8. července 2005, nebo londýnské metro. Atentátníci se s Raufem dohodli na sérii kódových slov pro budoucí komunikaci se Siddiquem Khanem. Oba atentátníci dostali pokyny, aby po návratu do Británie tři týdny nic nedělali, pro případ, že by jim byla britská zpravodajská služba ohledně jejich cesty do Pákistánu podezřelá. Bylo popsáno, jak duo poté začalo nakupovat součásti bomb, včetně peroxidu

vodíku v zahradnických obchodech, hexamin v kempingových obchodech a kyselinu citronovou, která byla snadno dostupná téměř kdeoliv. Dále popsali komunikaci se Siddiquem Khanem prostřednictvím e-mailů, telefonních hovorů a nejužitečněji prostřednictvím Yahoo Messenger. On a Siddique Khan často měnili e-mailové adresy a navzájem se informovali o nových adresách v šifrovaném kódu, aby zabránili detekci. Také si vyměňovali mobilní čísla v kódu. Zde je jasný důkaz toho, že média v tomto případě sehrála velkou úlohu při plánování a komunikaci nad tímto útokem. Britským úřadům se následně podařilo prokázat, že Siddique Khan v průběhu útoku obdržel několik telefonátů z telefonního automatu v pákistánském Rávalpindí. Vysoký úředník USA pro boj proti terorismu řekl CNN, že jednotlivec, který tyto hovory uskutečňoval, byl Rauf. Britské vyšetřování vyslechlo, že jeden hovor byl uskutečněn pouhých pět dní před bombardováním. Britské úřady po útoku zjistily, že Siddique Khan, Tanweer a dva sebevražední atentátníci, které najali ve Velké Británii – Germaine Lindsey a Hasib Hussain – odcestovali v červnu 2005 do Londýna, aby provedli dohled nad cíl. Po provedeném dohledu bylo rozhodnuto zaútočit na vlaky ve čtyřech stanicích londýnského metra. Krátce před útokem začal Siddique Khan v bytě v Leedsu vařit peroxid vodíku, aby se zaměřil na přípravu výbušnin. Ale řekl Raufovi, že si není jistý, zda to upravil na správnou sílu. Khanovi bylo poskytnuto technické vedení, aby se ujistil, že má správnou směs bomb. Když útočníci 7. července 2005 cestovaly do Londýna, dostali pokyny, aby opustily vrcholy jakýchsi kontejnerů obsahujících jejich výbušniny, aby nedošlo k jejich přehřátí. Jako další opatření uložili bomby do prodyšných pytlů *Gore-Tex*. „*S požehnáním Alláha si myslím, že v den útoků pršelo, což znamenalo, že bylo chladnější počasí,*“ napsal Rauf. Chladnější počasí jistě přispělo tomu, aby bomby nevybuchly dříve, než měly. Těsně před 8:50 odpálily tři ze sebevražedných atentátníků své bomby ve vlcích metra, jak již bylo zmíněno výše. Čtvrtý útočník, Hasib Hussain měl zpoždění a dorazil do stanice metra King's Cross, aby zjistil, že je zavřeno. Poté šel do McDonald's, než odpálil svou bombu v autobuse. Z mediálních zpráv se došlo k závěru, že v McDonald's Hussain kontroloval, zda byl z jeho zařízení uvolněn plyn či nikoli (Robertson 2012). Zde opět vidíme, že díky médiím se mohl Rauf podívat na záběry Hussaina před samotným útokem.

O dva týdny později, tedy 21. července 2005, byl proveden pokus o další bombardování. Mělo se opět jednat o čtyři výbuchy s cílem na tranzitní systém města. Ten však selhal a výbušniny vybuchly jen částečně. Koncem července byli zatčeni čtyři muži zodpovědní za tyto neúspěšné útoky („Terorist attack London 2005). V dubnu 2007 byli tři britští muslimové obviněni z pomoci při plánování bombových útoků ze 7. července, ale o dva roky později byli propuštěni (Ray 2005).

4.2.2 Odezva na internetu a prezentace v médiích

Británie sledovala bombové útoky pomocí obrázků a videoklipů na mobilních telefonech. Dle deníku *The Guardian* to byl nový druh příběhu. Ne ve smyslu toho, co se stalo, ale způsob, jakým to bylo hlášené a šířené v médiích. Lidé fotografovali telefony, psali zprávy a dostali se k informacím dříve, než se posádky zpráv dostaly kamkoli poblíž scény. Obyčejní lidé nafotili a natočili záznamy, které se ukazovaly ve večerních televizních novinách a vyšly druhý den v tisku. Ostřílení novináři hovořili o „bodu zlomu“, demokratizaci procesu zpravodajství a skutečném zrození takzvaného „reportéra občana“. Veřejnost převzala kontrolu nad procesem shromažďování zpráv v dosud nepředstavitelné míře. Problém však nastává v autentičnosti a možnému podvrhu snímků. Dále také ne všechny obrázky a videa mohou být publikovány v závislosti na zachování identity. Minuty poté, co došlo k bombovým útokům, byly redakce v okolí hlavního města zaplavovány obrázky a videoklipy zasílanými přímo z místa činu. Dlouho očekávaná demokratizace médií se stala realitou, protože obyčejní členové veřejnosti se stali fotografy a reportéry. Mezi nejsilnější snímky, které se objevily, patřila klaustrofobická videa natáčená v kouřových bombardovaných londýnských podzemních vozech, fotografie odstřeleného autobusu č. 30 a děsivé scény silnic posetých těly (Huck 2005).

Velký dopad měly londýnské útoky samozřejmě na psychiku. Bylo prokázáno, že události vedly k podstatnému pocitu stresu u zhruba 30 % Londýňanů, i když většina z nich nevyhledala profesionální pomoc (Drury 2009, s.72).

Za deset let se bezpečnostní situace v Londýně v mnohém změnila. Londýn je osázen pouličními kamerami, například plošné sledování soukromých hovorů lidí

ale Británie odmítla. Britové varují hlavně před tím, že není možné sledovat vzájemnou komunikaci teroristů. Hovory jsou stále důmyslněji šifrované, takže se velmi špatně odposlouchávají. Podmínky jsou sice mnohokrát lepší, co se týká připravenosti, ale vzhledem k většímu počtu teroristů to není zdaleka ideální („Deset let poté 2015“).

O útocích byl natočen i dokumentární snímek. Jedná se o snímek: Útok na Londýn. Je z produkce Velké Británie z roku 2005 a má 69 minut (ČSFD).

Závěr

Cílem této práce bylo zkoumat využití médií teroristickými organizacemi. Na začátku práce bylo vymezeno, co je to terorismus, ačkoliv ve své podstatě je velmi složité najít obecnou definici. *Pro jednoho teroristu, pro druhého mučedník či bojovník za svobodu* (Černý 2009, s. 109). Práce objasnila typy terorismu, jeho charakteristiku a vývoj terorismu ukázala na výzkumu Davida Rapaporta a jeho čtyřech vlnách vývoje.

Ve druhé kapitole bylo popsáno, jaký vztah mají terorismus a média. Hlavním bodem této kapitoly byl internet, jakožto nejvíce používané médium dnešní doby a také nejvíce používané médium teroristy. Teroristé působí takřka všude, kde je to možné: webové stránky, Facebook, Twitter, YouTube a další. Tyto kanály používají k plánování útoků, ale i financování a náboru nových rekrutů. Náborovat nové stoupence se snaží především online skrze propagandistické materiály a komunikační technologie. Z toho vyplývá, že velmi důležitým bodem v terorismu je komunikace. A to nejen ve skupině, ale i mimo skupinu s publikem. Teroristé chtějí, aby se o nich mluvilo a aby šířili svoji ideologii.

Nejzákladnějším principem každého činu je publikum. Na základě Tumanova modelu je terorismus veden vůči jednomu cíli s cílem ovlivňování dalších skupin. Účelem je ovlivnit více lidí z publika. Z toho vyplývá, že teroristické činy jsou prostředky k přesvědčování. I následná propagace v médiích po uskutečnění útoků, je plánem teroristů (post-útočná propaganda). Motivů atentátů může být mnoho. Velmi často se jedná zejména o motivy politické a náboženské.

Ve třetí kapitole byla rozebrána propaganda, a to jak Al-Káidy, tak Islámského státu. Příklad vraždy Jamese Foleyho za Islámský stát ukazuje jeho násilnou ideologii. Jak bylo zmíněno, Foley byl jeden z mnoha, které potkal takovýto konec. Tito lidé se nedobrovolně stali součástí propagandy. Dále byla rozebrána propaganda Al-Káidy, a především sítě na kterých působí. Za Al-Káidiu bylo použito příkladu propagandy v Bangladéši. Jako důležitý se ukázal časopis *Inspire*, kde bylo možné najít mnoho motivačních článků k teroristickým útokům. K propagandě je využíváno všemožných dostupných kanálů. Jedná se o hudbu, literaturu, hry, rádio, videa či televizi. Považuji za důležité zmínit, že Islámský stát

vznikl z Al Káidy a tím pádem jsou si tyto organizace něčím podobné a jsou provázané, ačkoliv se ideologií již úplně neshodují.

V poslední kapitole byly dva případy útoků. Jeden za Islámský stát ve francouzském Nice. Prvotně bylo zmíněno, jak se útok stal a dále zanalyzováno, jakou roli zde hrála média při plánování útoku. Co se týče útoku v Nice, bylo prokázáno, že terorismus může udeřit kdykoliv, kdekoliv a na kohokoliv. Právě díky mas médiím, jako internet se útočník mohl spojit s Islámským státem a vše naplánovat online bez toho, aniž by své hlavní “komplice“ někdy viděl. Díky Google mapám si mohl terén předem velmi dobře prohlédnout a smrtící jízdu tak naplánovat. Velmi dobře mu mohl posloužit zmíněný časopis *Inspire*, který publikoval články o tom, jak s vozidlem zaútočit. Varoval, že pachatel pravděpodobně útok nepřežije ale ani to útočníka od činu neodradilo. Druhým útok byl za Al Káidu v Londýně. Díky získaným dokumentům z roku 2012 je jednoznačné, že i u tohoto útoku hrála média velkou roli. Vzhledem k tomu, že Rauf popsal komunikaci se Siddiquem Khanem prostřednictvím e-mailů, telefonních hovorů a nejužitečněji prostřednictvím Yahoo Messenger je zřejmé, že bez médií by se toto plánování neobešlo. Často měnili e-mailové adresy a navzájem se informovali o nových adresách v kódech, aby zabránili detekci. Taktéž si kódovaně zasílali telefonní čísla. Média zde sehrála velkou roli v procesu celého útoku a taktéž důsledky a reakce se šířily právě v médiích.

Pokud si tedy zodpovíme otázku využití médií teroristickými organizacemi. Můžeme říct, že média jsou teroristy využívána opravdu v obrovské míře. Celé útoky lze naplánovat od základu online díky rozmanité možnosti internetu s mnoha informacemi. Řekněme, že pro teroristy jsou tyto informace mnohdy klíčové. Jedná se například o Google mapy, kde si lze velmi jednoduše prohlédnout cíle a naplánovat tak cíl útoku či jeho cestu. Díky sociálním sítím jako je Facebook, Messenger či Twitter mohou teroristé mezi sebou komunikovat po chatu nebo emailu. Mohou se sdružovat v online skupinách a náborovat další stoupence nebo minimálně získávat další sympatizanty své ideologie. Velmi používaným kanálem byl YouTube, a to především na nábor nových rekrutů. Získávat si nové stoupence lze po internetu bez toho, aniž by se někdy setkali tváří v tvář s vedením organizace. Obrovský význam má propaganda, která má právě díky médiím široké publikum. Závěrem lze tedy potvrdit, že teroristé média využívají ve velké míře a

pravděpodobně se nikdy napříč tomu, že kontrola se stále zlepšuje a jsou podnikána různá opatření, nikdy nepodaří tomuto využívání úplně zamezit.

Seznam literatury a pramenů

Crenshaw, Martha. (1981). *The Causes of Terrorism. Comparative Politics.* University of New York

Eichler, Jan. (2006). *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21.století.* Praha. Ministerstvo obrany České republiky

Henderson, Harry. 2001. *Terrorism.* New York. Facts on File.

Heywood, Andrew. 2004. *Politologie.* Praha: Eurolex Bohemia

Makariusová, Radana. (2019). *Globální terorismus a radikální hnutí.* Plzeň. Aleš Čeněk s.r.o.

Mareš, Miroslav (2005). *Terorismus v ČR.* Brno. Centrum strategických studií.

McCants, William. (2015). *Islámský stát. Apokalypsa.* Brno. CPress

Pikna, Bohumil (2006). *Mezinárodní bezpečnost a Evropské unie – právní náhled.* Praha. Linde.

Seib, P., Janbek, D. (2010). „*Global Terrorism and New Media.*“ Routledge.

Schmid, Alex P., Mac Allister, B. (2011). „*The Routledge Handbook of Terrorism Research.*“ Abingdon. Routledge.

Souleimanov, Emil a kol. (2006). *Terorismus válka proti státu.* Praha. Eurolex Bohemia, a.s.

Steiner, Hanuš. (1968). *Teoretické problémy propagandy a společenského vědomí.*

Brno. Universita J.E. Purkyně. Citováno z <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/120207>)

Al Qaeda, (nd.) *ADL.* Citované z <https://www.adl.org/resources/profiles/al-qaeda>

Al Qa'ida structure an Bylaws Translation. (nd.) 38s.

Aureo de Toledo,G., Mithri Mikhael, M. (2018). Terror or Terrorism? Al-Qaeda and the Islamic State in Comparative Perspective. *Scielo Brazil.* Citováno z <https://www.scielo.br/j/bpsr/a/4KtdTxmZGczgWKJH4qMfNBN/?lang=en>

Arthur, Paul (1919-2021). Irish Republican Army. *Britannica*. Citováno z <https://www.britannica.com/topic/Irish-Republican-Army>

Bergstorm, Guy (2019, 29. srpna). *Understanding the Mechanism of Propaganda*. Citované z <https://www.thebalancesmb.com/what-is-propaganda-and-how-does-it-work-2295248>

Boetcher, Mike (2002, 9. srpna) Pornographer says he hacked Al Qaeda. CNN. Citováno z <http://edition.cnn.com/2002/US/08/08/porn.patriot/>

Breeden, Aurelien (2016, 21. července). Attacker in Nice Plotted for Months and Had Accomplices, French Prosecutor says. *The New York Times*. Citované z <https://www.nytimes.com/2016/07/22/world/europe/attacker-in-nice-plotted-for-months-and-had-accomplices-french-prosecutor-says.html>

Carles, Michael a kol. (2016, 12. listopadu). Mass Casualty events and health organization: terrorist attack in Nice. *The Lancet*. (Volume 388, Issue 10058) Citováno z [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(16\)32128-6/supplemental](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(16)32128-6/supplemental)

Clarke, Colin P., (2018, 10. října). ISIS New Plans to get Rich and Wreak Havoc. *Rand Corporation*. Citováno z <https://www.rand.org/blog/2018/10/isiss-new-plans-to-get-rich-and-wreak-havoc.html>

Clinton, Bill (2002, 15. ledna). Donner une ame aju XXI. Eme siecle. *Le Monde*.

Černý, Karel. 2009. Anatomie náboženského terorismu a globální rebelie proti sekulárnímu (ne)řádu. *Historická sociologie*. Vol 1 No1 2009.

Čamrová, Lucie. (2015, 17.ledna). „Islám a radikální islám: Jak chápat ideologii Al-Kaidy.“ *Ústav mezinárodních vztahů Praha*. Citováno z <https://www.iir.cz/islam-a-radikalni-islam-jak-chapat-ideologii-al-kaidy>

Definice terorismu. (nd.) *Ministerstvo vnitra České republiky*. Citováno z <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-terorismu.aspx>

„Deset let poté: pro Londýn je hrozba teroru stále aktuální.“(2015, 7. července) *ČT 24*. Citováno z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1561264-deset-let-pote-pro-londyn-je-hrozba-teroru-stale-aktualni>

Dornbierer, Andrew. (2011, 13. září). „How al-Qaeda Recruits online“. *The Diplomat*. Citováno z <https://thediplomat.com/2011/09/how-al-qaeda-recruits-online/>

Drury, John. (původní text 2009). „Reactions to London bombing“. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*. (Vol. 27. No. 1) Citováno z https://dlwqtxts1xzle7.cloudfront.net/5305597/ijmed_drury_et_al_2009-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1624304866&Signature=JQbiNYob7Qb9cEOPsT-0QpBs1tOp2fDwa64rhAJK634qOLCYlqstWd-Io5oS6QhV27GVE8R~C0GkbAIP0L36hROSqrGsatq1K8Kvyb~dEP91nwWc9ZaEx9U~WDKY4mb25s0PgQO-0-Z6KVTIzM2B2NMcOgf7Ig29dTtBfYZL8Zns5c-jWKfna4NFefq2xITROt6NRSC4Mcb-VPhEQcFaIQmHdQf8xr-zPLMCHfRfUk0uUOkTe1juXaOOJ3B42jWGfLyMEYJCg5rZonKko1QIIAVczi b1EqNQ4XI0K50BKShC3RwDo3nOf8cYba7yiRaWEYXX6m-ANZa2IRYDQ0v5VQ_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

Eichler, Jan (původní text 2007). Terorismus a války na počátku 21.století. *Politologický časopis/ Czech Journal of Political Science*. Vydání 1/2009. Citováno z https://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2009/1/Polcas_2009_1_pp_84_87.pdf

„EU’s Response to the terrorist threat“. (2021). *Council of the European Union*. Citováno z <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/>

Felčer, Petr. (2017, 17. ledna). „Jezídové“. *Encyklopedie migrace*. Citováno z <https://www.encyclopediaofmigration.org/jezidove/>

„Foley beheading video shocks the world, Obama says.“ (2014, 20. srpna). *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-28867627>

Gill, Paul (2020, 1. září). *How do terrorist make decision?* Centre for Research and Evidence on Security Threats. Citované z <https://crestresearch.ac.uk/resources/terrorist-decision-making-guide/>

Green, Matthew. (2017, 8.září). *How 9/11 Changed America: Four Major Lasting Impacts (with Lesson Plan)*. *KQED*. Citováno z

<https://www.kqed.org/lowdown/14066/13-years-later-four-major-lasting-impacts-of-911>

Huck, Peter. (2005, 11. července). „We had 50 images within an hour.“ *The Guardian*. Citováno z

<https://www.theguardian.com/technology/2005/jul/11/mondaymediasection.attackonlondon>

Hussain, Murtaza. (2016, 15. července). After Nice, don't give ISIS What it's asking for. *The Intercept*. Citováno z <https://theintercept.com/2016/07/15/after-nice-dont-give-isis-what-its-asking-for/>

„James Foley, American journalist“ (2014, 19. srpna) *CBS News*. Citováno z <https://www.cbsnews.com/>

Kat Z, Rita. (2018, 20. října). To Curb Terrorist Propaganda Online, Look to Youtube. No, Really. *Wired*. Citováno z <http://wired.com/story/to-curb-terrorist-propaganda-online-look-to-youtube-no-really/>

„ISIS fast facts.“ (2014, 6. září). CNN. Citováno z <https://edition.cnn.com/2014/08/08/world/isis-fast-facts/index.html>

Lemieux a kol. (2014). A Critical Analysis of its Significance and Potential Impact Through the Lens of the Information, Motivation, and Behavioral Skills Model. Citováno z webových stránek https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1026&context=communication_facpub

Levy, Rachel. (2020, 11. srpna). „Facebook Removed Nearly 40% More terrorist Content in Second Quarter.“ *The Wall Street Journal*. Citováno z <https://www.wsj.com/articles/facebook-removed-nearly-40-more-terrorist-content-in-second-quarter-11597162013>

Lipka, Michael. (2017, 9. srpna) „Muslims and Islam: Key findings in the U.S. and around the world.“ *Pew Research center*. Citováno z <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/08/09/muslims-and-islam-key-findings-in-the-u-s-and-around-the-world/>

- Md Mostofa, Shafi. (2019, únor). A Study of Al-Qaeda's propaganda Narratives in Bangladesh. *JSTOR*. Číslo 11. Citováno z https://www.jstor.org/stable/26627976?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Meuse, Alison. (2017, 29. června). „As ISIS Get Squeezed In Syria and Iraq, It's using „music As a Weapon.“ *NPR*. Citováno z <https://www.npr.org/sections/parallels/2017/06/29/533803886/as-isis-gets-squeezed-in-syria-and-iraq-its-using-music-as-a-weapon?t=1621675794209>
- „Nice attack: Tears, sympathy, and open doors on social media.“ (2016, 15. července). *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/world-36801371>
- „Nice attack: What we know about the Bastille Day killings. (2016, 19. srpna). *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/world-europe-36801671>
- Pantucci, Raffaello. (2012, červenec). A Biography of Rashid Rauf: Al-Qa-ida's British Operative. Combating Terrorism center. (Volume 5, Issue 7). Citováno z <https://ctc.usma.edu/a-biography-of-rashid-rauf-al-qaidas-british-operative/>
- „Profile: James Foley, US journalist beheaded by Islamic State.“ (2014, 20. srpna). *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/world-28865508>
- „Prominent Bangladeshi Writer Dragged Out Of Shop, Shot Dead. (2018, 12. června). *NDTV*. Citováno z <https://www.ndtv.com/world-news/prominent-secular-writer-publisher-shahzahan-bachchu-shot-dead-in-bangladesh-1866143>
- „Propaganda, Extremism and Online Recruitment Tactics. (nd.) *ADL*. Citováno z <https://www.adl.org/education/resources/tools-and-strategies/table-talk/propaganda-extremism-online-recruitment>
- „Propaganda Islámského státu: Řezání hlav i rozdávání zmrzliny.“ (2014, 27. srpna). ČT 24. Citováno z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1020190-propaganda-islamskeho-statu-rezani-hlav-i-rozdavani-zmrzliny>
- Rapaport, David (2004). *The Four Waves of Modernm mi*. Dostupné na <https://international.ucla.edu/media/files/Rapoport-Four-Waves-of-Modern-Terrorism.pdf>
- Ray, Michael. (2005, 7.července). London bombings of 2005. *Britannica*. Citováno z <https://www.britannica.com/event/London-bombings-of-2005>

Robertson, N., Cruickshan, P., Lister, T. (2012, 30. dubna). Documents give new details on al Qaeda's London bombings. CNN. Citováno z <https://edition.cnn.com/2012/04/30/world/al-qaeda-documents-london-bombings/>

Rodgers, L., Qurashi, S., Connor, S. (2015. 3. července). 7 July London bombings: What happened that day? *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/uk-33253598>

Roos, Dave (2021, 10. března). 5 Ways September 11 Changed America. *History*. Citováno z <https://www.history.com/news/september-11-changes-america>

Rosenblat, N., Winter, Ch., Basra, R. (2019, říjen). „Islamic state propaganda and Attacks: How are They Connected?. *Perspectives on terrorism*. (Volume 13 Issue 5).

Rubin J., Alissa, Breeden, Aurelien. (2016, 16. července). ISIS Claim Truck Attacker in France Was Its ‘Solider’. *New York Times*. Citováno z <https://www.nytimes.com/2016/07/17/world/europe/isis-nice-france-attack.html>

Schmid, Alex. Terrorism as a Psychological Warfare. (2005). *Democracy and Security*. Citováno z <https://bit.ly/3dcErIZ>

Smith, Brent. (2008, 14. července) A look at Terrorist Behavior : How They Prepare, Where They Strike. National Institute of Justice. Citováno z <https://nij.ojp.gov/topics/articles/look-terrorist-behavior-how-they-prepare-where-they-strike>

„Suspect linked to 2016 Nice attack arrested in Italy.“(2021, 21.dubna). *ABC News*. Citováno z <https://abcnews.go.com/International/wireStory/suspect-linked-2016-nice-attack-arrested-italy-77226942>

Tasch, Barbara (2016, 2. února) „ISIS had reportedly released its first Android app.) *Insider*. Citováno z <https://www.businessinsider.com/isis-releases-android-app-broadcast-al-bayan-radio-2016-2>

Terorismus (2021). *Bezpečnostní informační služba*. Citováno z <https://www.bis.cz/terorismus/>

„Terrorism.“ (nd.) *FBI*. Citováno z <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism> „Terrorism as a Communication Process:

„Terrořist attack London transit system at rush hour.“ (2005, 7. července) History. Citováno z <https://www.history.com/this-day-in-history/terrorists-attack-london-transit-system-at-rush-hour>

The Audience. (nd). Citováno z https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/51173_ch_4.pdf

„The use of the internet for terrorist purposes“ (2012). United Nations Office on Drugs and Crime. Citováno z https://www.unodc.org/documents/frontpage/Use_of_Internet_for_Terrorist_Purposes.pdf

Todd, B. McCondel, D. (2017, 16. května). Lates Al Qaeda propaganda highlights bin Laden's son. *CNN*. Citované z <https://edition.cnn.com/2017/05/15/middleeast/al-qaeda-bin-laden-son/index.html>

„Útok na Londýn.“ *ČSFD*. Citováno z <https://www.csfd.cz/film/221154-utok-na-londyn/prehled/>

„Video: Útočník s nožem zabil v Nice tři lidi. Jedné z žen uřízl hlavu. (2020, 29. října). *Seznam zprávy*. Citováno z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/utocnik-s-nozem-v-nice-zabil-cloveka-a-nekolik-dalsich-zranil-126626>

„Význam slova “inshalla“ co je “inshalla pro muslimy“.(2019, 5. března). *Punto Marinero*. Citováno z https://cs.puntomarinero.com/the-meaning-of-the-word_5/

Waskiewicz, Tood. (2012). *Friend of a Friend Influence in Terrorist Social Networks*. Ohio. Air Force Research Laboratory. Citované z <https://www.hsdl.org/?abstract&did=744909>

Weimann, Gabriel. (2004, březen). How Modern Terrorism Uses the internet. United States Institut of Peace. Citováno z <https://www.usip.org/sites/default/files/sr116.pdf>

„Webinar: Counter Terrorist Use of the Internet.“ (2020, 18.září). Chatham house. Citováno z <https://www.chathamhouse.org/events/all/members-event/webinar-counterterrorism-use-internet>

Winter, Ch., Bach-Lombardo, J. (2016, 13. února). „Why ISIS Propaganda Works.“
The Atlantic. Citováno z <https://www.theatlantic.com/international/archive/2016/02/isis-propaganda-war/462702/>

Yuhan, Alas a kol. (2018, 13. března). Nice attack: truck driver named as France mourns 84 killed in Bastille Day atrocity – as it happened. *The Guardian*. Citováno z <https://www.theguardian.com/world/live/2016/jul/14/nice-bastille-day-france-attack-promenade-des-anglais-vehicle>

Yun Chee, Foo. (2019, 9. května). Twitter suspended 166,153 accounts for terrorism content in second half 2018. *Reuters*. Citováno z <http://reuters.com/article/us-twitter-security-idUSKCN1SF1LN>

„Způsobili jsme nenapravitelné škody“. Baskická ETA lituje stovek obětí svých útoků a žádá odpuštění. (2018, 20. dubna). *Česká televize*. Citováno z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2455960-zpusobili-jsme-nenapravitelne-skody-baskicka-eta-lituje-stovek-obeti-svych-utoku-a-zada>

„7 July London Bombings: What Happened that Day?“ (2015, 3.července). *BBC*. Citováno z <https://www.bbc.com/news/uk-33253598>